

**UNIVERZA V LJUBLJANI
EKONOMSKA FAKULTETA**

DIPLOMSKO DELO

ANALIZA ZAVAROVALNIC V SLOVENIJI

Ljubljana, maj 2003

ALEŠ GRM

IZJAVA

Študent _____ izjavljam, da sem avtor tega diplomskega dela, ki sem ga napisal pod mentorstvom _____ in dovolim objavo diplomskega dela na fakultetnih spletnih straneh.

V Ljubljani, dne _____

Podpis: _____

KAZALO

1. UVOD	1
2. ZAVAROVALNICE – FINANČNE INSTITUCIJE	2
3. ZAVAROVALNI POJMI	3
4. SREDSTVA IN OBVEZNOSTI ZAVAROVALNIC	4
4.1. Sestavine kapitala	5
4.2. Zajamčeni kapital	6
4.3. Lastniški kapital zavarovalnic	7
5. PRAVNO ORGANIZACIJSKE OBLIKE ZAVAROVALNIH DRUŽB	8
5.1. Zavarovalna delniška družba	8
5.2. Družba za vzajemno zavarovanje	8
5.3. Družba, ki opravlja druge zavarovalne posle	8
5.4. Zavarovalni in pozavarovalni pooli	8
6. RAČUNOVODSKA FUNKCIJA V ZAVAROVALNIŠTVU	9
6.1. Izkaz uspeha	9
6.2. Bilanca stanja	10
7. ZAVAROVALNO – TEHNIČNE REZERVACIJE	12
8. NALOŽBE ZAVAROVALNIC	13
8.1. Naložbena načela	16
8.1.1. Načelo varnosti	16
8.1.2. Načelo donosnosti	16
8.1.3. Načelo likvidnosti	16
8.1.4. Načelo ustaljenosti	17
9. SLOVENSKO ZAVAROVALNO ZDRUŽENJE	17
10. SLOVENSKE ZAVAROVALNICE IN POZAVAROVALNICE V LETU 2002	18
10.1. Adriatic, zavarovalna družba, d.d.	19
10.2. Generali, Zavarovalnica, d.d.	20
10.3. Grawe, Zavarovalnica, d.d.	21
10.4. Krekova zavarovalnica, d.d.	22
10.5. Merkur, Zavarovalnica, d.d.	22
10.6. Slovenica, zavarovalniška hiša, d.d.	23
10.7. Vzajemna zdravstvena zavarovalnica, d.v.z.	24
10.8. Zavarovalnica Maribor, d.d.	25

10.9. Zavarovalnica Tilia, d.d.	26
10.10. Zavarovalnica Triglav, d.d.	27
10.11. Slovenska izvozna družba, d.d.	28
10.12. Sklad obrtnikov in podjetnikov	29
10.13. Kapitalska družba pokojninskega in invalidskega zavarovanja, d.d.	29
10.14. Concordia zavarovalnica, d.d.	30
10.15. Pozavarovalnica Sava, d.d.	31
10.16. Pozavarovalnica Triglav RE, d.d.	32
11. ZAVAROVALNE IN POZAVAROVALNE DRUŽBE V PRETEKLIH LETIH ...	32
12. LASTNIŠTVO ZAVAROVALNIC IN POZAVAROVALNIC	33
13. RAZVOJ SLOVENSKEGA ZAVAROVALNEGA TRGA	34
13.1. Zavarovalne, pozavarovalne premije in odškodnine v letih 1991-2001	34
13.2. Področje zavarovanja	35
13.3. Področje pozavarovanja	37
13.4. Tržni deleži na zavarovalniškem trgu v letu 2001	38
13.5. Koncentracija zavarovalnega trga	38
14. ZAVAROVANJA PO ZAVAROVALNIH VRSTAH	39
15. SKLEP	41
16. LITERATURA	44
17. VIRI	44
PRILOGE	

1. UVOD

Zavarovalništvo ima že dolgo zgodovino. Začetki zavarovanj so bili povezani s transportom, ki je bil podvržen velikim nevarnostim. Vse oblike zavarovanj so imele skupno točko v nošenju rizikov. Začetki zavarovanj naj bi bili na Kitajskem 3000 let p.n.št. Prvo zavarovalno polico, ki se je nanašala na pomorsko zavarovanje, so našli leta 1347 v Genovi. Najstarejši zakon o zavarovanju je bil izdan leta 1435 v Barceloni. Iz srednjega veka poznamo obrtna združenja, ki so se imenovala cehi. Slednji so nosili skupne posledice požarov, ropov, poplav in drugih podobnih nesreč. Tako se je področje zavarovalništva razvijalo do oblike, kot jo poznamo danes. Marsikdo si ne predstavlja razsežnosti zavarovanj. Spremlja nas skoraj dobesedno na vsakem koraku. Vendar pa se zavarovanja ne zavedamo, saj se prodaja kot nevidno blago. Opazno je šele, ko dejansko pride do škodnega dogodka.

Zavarovalništvo je tudi izjemno pomemben del finančnega sistema vsake države. To velja tudi za Slovenijo, v kateri zavarovalnice, kot pogodbeni finančni posredniki, zberejo za kar 230 mia SIT bruto premij. Prihaja tudi do povezovanj zavarovalnic z drugimi segmenti v narodnem gospodarstvu. S tem mislim na podjetja, banke, državo, skratka na skoraj vse sfere moderne družbe. Celotna zavarovalniška dejavnost temelji na zakonu velikih števil. Pojavlja se pojem aktuarstva, ki je nastalo iz kombinacij statistike in matematike. V Sloveniji deluje sistem socialnega zavarovanja, s katerim je zagotovljena socialna varnost določene starejše generacije tako, da jo vzdržuje mlajša generacija prebivalstva. Seveda predstavlja za državo to določeno breme. Država se tega velikega bremena zaveda, zato lahko v zadnjih letih opazamo ravnanje države, s katerim želi breme socialnega varstva prenesti na zavarovalne družbe. Vse bolj postajajo pomembna prostovoljna pokojninska zavarovanja, ki bodo nekoč nadomestila pokojninski sistem PAYG, ki temelji na sistemu sprotne prispevnega kritja, kjer se prispevki neposredno namenjajo izplačevanju pokojnin. Pojavlja se veliko novih zavarovalnih vrst in tudi naporu zavarovalnic po večjem trženju. Predvsem so v porasti življenjska zavarovanja, ki bodo v ne tako oddaljeni prihodnosti tržena v takšnem obsegu kot premoženjska zavarovanja. Zavarovalniška dejavnost v Sloveniji pridobiva na pomenu in tudi na kakovosti storitev.

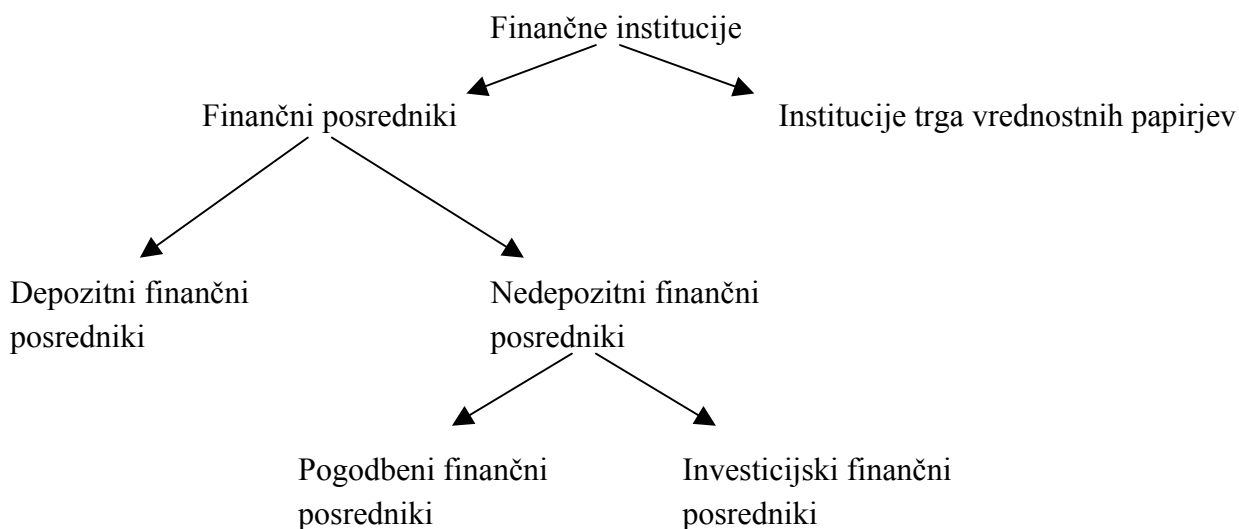
Ti zanimivi primeri so mi pomagali, da sem si za zaključek študija izbral diplomsko delo, v katerem bom analiziral zavarovalnice v naši državi. V delu ne bom predstavljal toliko normativnih analiz, temveč bom prikazal dejansko, absolutno stanje v Sloveniji.

Na začetku dela sem najprej predstavil določene osnovne izraze, ki nastajajo v zavarovalništvu in pripomorejo k boljšemu razumevanju dela. Kasneje sem predstavil vlogo kapitala v zavarovalnicah ter samo pravno obliko zavarovalnih družb. Opisal sem tudi pomen računovodstva v zavarovalstvu z opisom zbirnih bilanc stanja in izkazov uspeha. Potem sem se lotil opisa in pomena Slovenskega zavarovalnega združenja in posameznih zavarovalnih in pozavarovalnih družb, ki so delovale v Sloveniji v letu 2001. Za zavarovalne družbe sem predstavil podatke, iz katerih je mogoče ugotavljati medsebojno primerjavo. V delu sem tudi prikazal število zavarovalnih in pozavarovalnih družb glede na različne kriterije v obdobju samostojne Slovenije. Kasneje pa sem se lotil tudi opisa razvoja slovenskega zavarovalnega trga od leta 1991.

2. ZAVAROVALNICE – FINANČNE INSTITUCIJE

Finančne institucije¹ so podjetja, ki se ukvarjajo s proizvodanjem in prodajanjem finančnih oblik in storitev. Njihova premoženjska bilanca je sestavljena iz finančnega premoženja na aktivih ter iz dolgov na pasivi. Posebnost premoženjske bilance predstavlja glavno razliko od podjetij, ki se ne ukvarjajo s finančnimi posli. Najbolj je razširjena delitev finančnih institucij na finančne posrednike in agentske finančne institucije (Ribnikar, 1999, str. 192).

Slika 1: Delitev finančnih institucij

Vir: Ribnikar, 1999, str. 195.

Institucije trga vrednostnih papirjev predstavljajo posredniki pri trgovanju z vrednostnimi papirji, katerih naloga je pretok informacij med posojilodajalcem in posojilojemalcem. Delovanje ne vpliva na spremembo njihove premoženjske bilance, ker so le posredniki, ki omogočajo trgovanje med posojilodajalcem in posojilojemalcem.

Glavna vloga *finančnih posrednikov* je v posredovanju finančnega premoženja od suficitnih gospodarskih celic, ki imajo presežek finančnega premoženja, do deficitnih gospodarskih celic, ki imajo primanjkljaj finančnega premoženja. Pri tem finančni posredniki poskrbijo za kvalitativno in kvantitativno preoblikovanje finančnega premoženja. Finančne posrednike delimo na *depozitne finančne posrednike*, katerih glavna značilnost je v pasivi premoženjske bilance, ki je sestavljena iz denarnih vlog. Najvidnejši depozitni finančni posredniki so poslovne banke. Poleg depozitnih finančnih posrednikov predstavljajo finančne posrednike tudi *nedepozitni finančni posredniki*. Slednje delimo na *investicijske finančne posrednike* in na *pogodbene finančne posrednike*. Najpomembnejši investicijski finančni posredniki so investicijski skladi, kjer predstavljajo pasivo premoženjske bilance delnice, aktivo pa delnice in drugi vrednostni papirji. Med pogodbene finančne posrednike sodijo tudi zavarovalnice, katerih

¹ angleško »financial institutions«, nemško »Finanzunternehmen«, francosko »les institutions financières«

pasiva premoženjske bilance je sestavljena iz obveznosti do sklenjenih zavarovalnih pogodb, aktivo pa predstavljajo predvsem finančne naložbe.

3. ZAVAROVALNI POJMI

Zavarovanje »je ustvarjanje gospodarske varnosti z izravnanjem gospodarskih nevarnosti. To je očitno gospodarska dejavnost, katere cilj je ustvarjanje gospodarske varnosti in sredstvo za izravnanje nevarnosti. Kot gospodarska dejavnost je zavarovanje podrejeno gospodarskim zakonitostim, katerih delovanje je v določenih mejah potrebno sproščati, pospeševati in izkoriščati. Meje, v katerih poteka, postavlja zakon velikega števila, ki sicer ni gospodarska zakonitost, njegovo uveljavljanje pa ima pomembne gospodarske posledice. Zavarovanje je edina gospodarska nevarnost, katere bistvo izvira iz uveljavljanja zakona velikega števila« (Boncelj, 1983, str.13).

Zavarovalna storitev je storitev posebne vrste, ker ni oprijemljiva niti vidna. S tega vidika prodajajo zavarovalnice nevidno blago oz. abstraktno storitev, ki potrebuje, preden ga prodamo, mnogo pojasnjevanja, razlaganja in prepričevanja. Zavarovalnice prodajajo torej storitve, ki temeljijo na zaupanju.

Zavarovalna pogodba je v pisni obliki sestavljen dokument, s katerim se sklene zavarovanje. Sestavljena je iz ponudbe in zavarovalne police. Sestavni del sklenjene zavarovalne pogodbe so splošni pogoji in morebitni dopolnilni pogoji in cenik.

Solventna meja predstavlja določen obseg sredstev zavarovalnice, ki jih le-ta oblikuje za zagotovitev trajnega izpolnjevanja obveznosti iz zavarovalnih pogodb. Obseg teh sredstev oziroma višino solventne meje določajo predpisi. V Sloveniji določa to Zakon o zavarovalništvu, ki med vire za zagotavljanje solventnosti šteje: lastne vire sredstev, morebitne varščine, izravnalne rezervacije in vire sredstev v naložbah. Zakon tudi predpisuje način izračuna solventne meje za posamezno poslovno leto, ki je odvisen od obsega poslovanja zavarovalnice.

Premija – cena zavarovanja oziroma cena za gospodarsko varnost, ki jo plača zavarovalec na osnovi zavarovalne pogodbe. Premija je sestavljena iz funkcionalne premije in obratovalnega dodatka.

Garancijski sklad – višina solventne meje je osnova za izračun potrebne višine garancijskega sklada. Višina garancijskega sklada je navzdol omejena z minimalnimi zneski za posamezne zavarovalne skupine.

Zavarovalni posli predstavljajo »sklepanje in izvajanje pogodb o premoženjskem in osebnem zavarovanju (razen obveznih socialnih zavarovanj – pokojninsko in zdravstveno), pogodb o sozavarovanju, pogodb o pasivnem pozavarovanju ter posli pri izvajanju ukrepov za

preprečevanje in odpravljanje nevarnosti, ki ogrožajo zavarovano premoženje in osebe« (Zakon o zavarovalnicah s komentarjem, 1996, str. 16).

Drugi zavarovalni posli »so posli, ki jih opravlja zavarovalnica v zvezi z zavarovalnimi posli. To so posli posredovanja in zastopanja pri sklepanju zavarovalnih pogodb, ocenjevanje stopnje nevarnosti, opredelitev vrste nevarnosti z vidika zavarovalne tehnike, izračun premije, način plačila premije in drugo« (Zakon o zavarovalnicah s komentarjem, 1996, str. 20).

Pozavarovanje – kadar zavarovalnica ni zmožna kritja svojih obveznosti zaradi zavarovalnih primerov, prenese del svojih zmogljivosti na drugo pozavarovalnico, ki v tem primeru postane zavarovatelj zavarovalnice.

Sozavarovanje je skupno zavarovanje morebitnih škodnih dogodkov pri najmanj dveh zavarovalnih družbah.

Zavarovalnica je pojem za zavarovalno družbo. Lahko je organizirana kot zavarovalna delniška družba ali pa kot družba za vzajemno zavarovanje, ki opravlja zavarovalne posle kot svojo dejavnost. Zavarovalnica ima status pravne osebe in samostojno opravlja dejavnost zavarovanja oseb in premoženja oziroma pozavarovanja.

Zavarovalno-tehnične rezervacije se oblikujejo zaradi zagotovitve izvrševanja obveznosti iz dolgoročnega izravnavanja nevarnosti. Sestavljajo jih prenosne premije, rezervacije za bonuse, popuste in storno, škodne rezervacije, matematične rezervacije, rezervacije v korist življenjskih zavarovalcev, ki prejemajo naložbeno tveganje, izravnalne rezervacije in ostale zavarovalno-tehnične rezervacije (Borak, 1996, str. 27).

4. SREDSTVA IN OBVEZNOSTI ZAVAROVALNIC

Iz Tabele 1 na strani 5 je razvidno, da je v letu 2001 znašala skupna bilančna vsota slovenskih zavarovalnic 336.945 mio SIT. Najpomembnejša postavka z najvišjim deležem na aktivni strani so finančne naložbe ter naložbe v zemljišča. Skoraj 10% delež aktive predstavljajo tudi terjatve zavarovalnic. Na pasivni strani prevladujejo čiste tehnične rezervacije s 84,9%, ki so oblikovane z namenom zagotovitve izvrševanja obveznosti zavarovalnice. 7,23% delež pasive predstavlja osnovni kapital z rezervami. Vloga kapitala je podrobneje opisana v točkah 4.1.-4.3.

Tabela 1: Postavke bilance stanje za zavarovalnice na dan 31.12.2001 (zneski so v 10⁶ SIT)

		Leto 2001	Delež v %
	SREDSTVA SKUPAJ	336.945	100
A.	Nevplačani vpisani kapital	750	0,22
B.	Neopredmetena dolgoročna sredstva	2.107	0,62
C.	Naložbe v zemljišča in zgradbe ter finančne naložbe	286.827	85,12
Č.	Naložbe v korist živ. zavarovancev, ki prevzemajo naložbeno tveganje	11	0,003
D.	Terjatve	33.248	9,86
E.	Razna sredstva	9.271	2,75
F.	Kratkoročne aktivne časovne razmejitev	4.731	1,40
	OBVEZNOSTI SKUPAJ	336.945	100
A.	Osnovni kapital in rezerve	24.386	7,23
B.	Podrejene obveznosti	0	0,00
C.	Čiste tehnične rezervacije	286.101	84,91
D.	Tehnične rezervacije v korist živ. zavarovancev, ki prevzemajo naložbeno tveganje	11	0,003
E.	Dolgoročne rezervacije za druge nevarnosti in stroške	1.413	0,41
F.	Obveznosti za del zadržane premije	2.122	0,62
G.	Ostale obveznosti	20.411	6,05
H.	Kratkoročne pasivne časovne razmejitev	2.503	0,74

Vir: Poročevalec Državnega zbora št. 77/2002, str. 25, 26; revidirane bilance stanja zavarovalnic na dan 31.12.2000 in nerevidirane bilance stanja zavarovalnic na dan 31.12.2001.

4.1. Sestavine kapitala

Dolžniški kapital in lastniški kapital sestavljata celotni kapital podjetja. Lastniški kapital je rezultat razlike med vrednostjo premoženja, ki je v aktivih podjetja in dolgovi. Lastniškemu kapitalu pravimo tudi neto vrednost (Ribnikar, 1992, str. 385).

Kapital v zavarovalnici je sestavljen iz temeljnega in dodatnega kapitala. Temeljni kapital mora biti enak ali višji od zajamčenega kapitala. Postavke temeljnega kapitala so:

- vplačani osnovni oziroma ustanovni kapital in vplačani presežek kapitala, razen vplačanega osnovnega kapitala in presežka kapitala na podlagi prednostnih kumulativnih delnic,
- rezerve zavarovalnice,
- preneseni dobiček preteklih let,
- dobiček tekočega poslovnega leta, vendar največ do višine 50% tega dobička po odbitku davkov in drugih dajatev, ki bremenijo dobiček, če je višino dobička potrdil pooblaščen revizor,

- druge postavke, ki so po lastnostih enake prvim trem postavkam.

Kot odbitne postavke pri izračunu temeljnega kapitala se upoštevajo:

- lastne delnice,
- prenesena izguba in izguba tekočega leta,
- neopredmetena dolgoročna sredstva,
- druge postavke, ki so po lastnostih enake navedenim.

Višina dodatnega kapitala je določena s predpisi o obvladovanju tveganj glede na višino temeljnega kapitala. Dodatni kapital vsebuje naslednje postavke:

- osnovni kapital in presežek kapitala, vplačan na podlagi prednostnih kumulativnih delnic,
- podrejeni dolžniški instrumenti – vrednostni papirji in drugi finančni instrumenti, iz katerih ima imetnik v primeru stečaja oziroma likvidacije izdajateljja pravico do poplačila šele po poplačilu drugih upnikov izdajateljja,
- druge postavke, ki so po lastnostih enake navedenima dvema.

Zavarovalnice v Sloveniji so leta 2001 oblikovale za 24,386 mia SIT *temeljnega kapitala*. 23,031 mia SIT oziroma 94,44% je predstavljal osnovni kapital, 1,216 mia vplačani presežek kapitala. Rezerve so znašale 4,966 mia SIT, revalorizacijski popravek kapitala pa 5,033 mia SIT. Negativno sta na višino temeljnega kapitala vplivali tekoča izguba in izguba prejšnjih let v skupni višini 9,860 mia SIT. Zavarovalnice v letu 2001 niso oblikovale *dodatnega kapitala*.

Tabela 2: Višina temeljnega in dodatnega kapitala vseh zavarovalnic za leto 2000 in 2001 (podatki v mio SIT)

		Leto 2000	Leto 2001	Indeks 01/00
A.	Osnovni kapital in rezerve	23.518	24.386	104
I.	Osnovni kapital	16.154	23.031	143
II.	Vplačani presežek kapitala	92	1.216	1.321
III.	Revalorizacijski popravek kapitala	4.253	5.033	118
IV.	Rezerve	3.384	4.966	147
V.	Preneseni čisti dobiček ali izguba prejšnjih let	-1.649	-2.525	153
VI.	Nerazporejeni dobiček ali izguba obračunskega obdobja	1.284	-7.335	/
B.	Podrejene obveznosti	0	0	/

Vir: Poročevalec Državnega zbora št. 77/2002, str. 25, 26; revidirane bilance stanja zavarovalnic na dan 31.12.2000 in nerevidirane bilance stanja zavarovalnic na dan 31.12.2001.

4.2. Zajamčeni kapital

Zavarovalnica mora biti trajno sposobna izpolnjevati vse njene obveznosti. Govorimo o načelu solventnosti. Solventnost dosega z varščinami, stanjem izravnalnih rezervacij, matematičnimi

rezervacijami življenjskih zavarovanj, delom zavarovalnotehničnih rezervacij in z lastnimi viri sredstev. Slednja predstavljajo zajamčeni kapital.

Zajamčeni kapital dobimo s seštevkom vplačanega osnovnega kapitala, prenesenega nerazporejenega dobička, drugih zakonskih in statutarnih rezerv, oblikovanih iz razdelitve dobička, ter varnostnih rezerv vzajemnih zavarovalnic. Tako ugotovljeni znesek zmanjšamo za stanje nekrite izgube, stanje aktiviranih neamortiziranih stroškov in stanje aktivirane vrednosti dobrega imena (Borak, 1996, str. 27).

Zajamčeni kapital predstavlja eno tretjino minimalnega kapitala v skupini premoženjskih in življenjskih zavarovanj. Ne glede na navedeno pa zajamčeni kapital zavarovalnice, ki opravlja posle v skupini premoženjskih zavarovanj, ne sme biti nižji od določenih zneskov po zavarovalnih vrstah, ki so določeni v drugem odstavku 112. člena Zakona o zavarovalništvu. Zajamčeni kapital zavarovalnice ne sme biti nikoli nižji od zneska 320 mio SIT v skupini življenjskih zavarovanj. Ravno tako pa tudi zajamčeni kapital pozavarovalnice ne sme biti nikoli nižji od zneska 320 mio SIT.

4.3. Lastniški kapital zavarovalnice

Ime samo po sebi pove, da so za lastniškim kapitalom lastniki podjetja. Predstavlja terjatve lastnikov do sredstev podjetja. Lastniški kapital oziroma neto vrednost dobimo z razliko med vrednostjo premoženja na aktivni strani premoženjske bilance in dolgov na pasivi premoženjske bilance (Ribnikar, 1992, str. 385).

Lastniški kapital imenujemo tudi presežek. Presežek predstavlja osnovo, na kateri temeljijo vse zavarovalniške operacije. Najpomembnejša funkcija presežka je v omejevanju variabilnosti zavarovalnega portfelja. Presežek pa opravlja tudi druge funkcije. Med slednje sodi absorbiranje nihanja v vrednosti investicijskega portfelja pri prodaji vrednostnih papirjev, absorbiranje finančnih šokov, ki nastanejo zaradi povečane fluktuacije škod, financiranje oblikovanja rezerv. Zato mora management določiti določen, primeren obseg premij na določeno raven presežka (Gart et al., 1994, str. 155, povzeto po Barle, 1998, str. 19).

Lastniški kapital pri zavarovalnicah, ki so oblikovane kot delniške družbe, ni neznanka. Lastniki, ki predstavljajo lastniški kapital, so delničarji zavarovalnice.

H. J. Johnson pravi, da so rezerve, ki nadomeščajo kapital, ekvivalentne kapitalu ali pridržanim dobičkom podjetij drugih dejavnosti.

J. K. Dietrich označuje razliko med aktivo in pasivo zavarovalnice s presežkom imetnikov pravic, čeprav je to lastniški kapital.

Možnih pa je več opredelitev lastniškega kapitala pri zavarovalnicah za vzajemno zavarovanje. *F.C. Yeager & N. E. Seitz* pravita, da so lastniki vzajemne zavarovalnice imetniki zavarovalnih polic. Lastniki postavljajo vodstvo zavarovalnice in vodstvo jim tudi odgovarja. Ravno tako so imetniki zavarovalnih polic upravičeni tudi do morebitnega dobička. *M. E. Polakoff* govori o rezervah, ki opravljajo funkcijo lastniškega kapitala. Račun rezerv predstavlja razliko med vrednostjo aktiv in pasiv. Rezerve nastanejo na podlagi dobička, ki pa ostane v zavarovalnici in se ne razdeli imetnikom zavarovalnih polic (Ribnikar, 1998, str. 61-62).

5. PRAVNO ORGANIZACIJSKE OBLIKE ZAVAROVALNIH DRUŽB

5.1. Zavarovalna delniška družba

Skoraj vse zavarovalnice, ki poslujejo v Sloveniji, imajo pravnoorganizacijsko obliko, ki predstavlja delniško družbo. Za zavarovalno delniško družbo se uporabljajo določbe Zakona o gospodarskih družbah, razen če zakon določa drugače. Družba se lahko ustanovi samo s postopkom sočasne (simultane) ustanovitve. Zavarovalna delniška družba se lahko ukvarja z vsemi zavarovalnimi posli. Če pa želi družba sočasno voditi zavarovalne in pozavarovalne posle, mora pridobiti dovoljenje nadzornega organa. Družba mora izkazati ekonomsko smotrnost dejavnosti ter zagotoviti ločeno vodenje zavarovalnih in pozavarovalnih poslov (Zakon o zavarovalnicah s komentarjem, 1996, str. 83, 88, 91).

5.2. Družba za vzajemno zavarovanje

V Sloveniji imamo tudi zavarovalnico, katere pravnoorganizacijska oblika je družba za vzajemno zavarovanje. Družba za vzajemno zavarovanje opravlja zavarovalne posle po načelu vzajemnosti. Ta družba je zavarovalnica, ki pa ima omejeno področje dejavnosti. Opravlja nalogo zavarovanja svojih članov po načelu vzajemnosti, ne more pa se ukvarjati z aktivnim pozavarovanjem. Zavarovalne posle lahko opravlja tudi za nečlane, če je tako določeno v statutu. Razlog za ustanovitev družbe za vzajemno zavarovanje je v omogočanju sklepanja vzajemnega zavarovanja interesnim skupinam, od zaposlenih v večjih gospodarskih družbah do skupin, ki so poklicno ali kako drugače povezane. Člani družbe plačujejo ob sklenitvi zavarovanja zavarovalne premije kot akontacijo. Za morebitne obveznosti družbe člani neposredno niso odgovorni, vendar pa morajo po letnem obračunu doplačati svojo zavarovalno premijo ali pa sprejeti manjše zneske, če začetna vplačana premija ne zadostuje za pokrivanje obveznosti družbe. Torej obstaja neka posredna odgovornost članov za obveznosti družbe (Zakon o zavarovalnicah s komentarjem, 1996, str. 99-101).

5.3. Družbe, ki opravljajo druge zavarovalne posle

Samostojni podjetniki posamezniki in druge gospodarske družbe lahko opravljajo posle zastopanja in posredovanja zavarovalnic, posle obravnavanja in ocenjevanja škod ter intelektualne in tehnične storitve, ki so v povezavi z zavarovalnimi in pozavarovalnimi posli. Samo zavarovalnice pa lahko opravljajo finančne storitve. Gospodarske družbe, ki želijo opravljati druge zavarovalne posle, potrebujejo dovoljenje nadzornega organa, samostojni podjetniki posamezniki pa dovoljenje pristojnega ministrstva (Zakon o zavarovalnicah s komentarjem, 1996, str. 153).

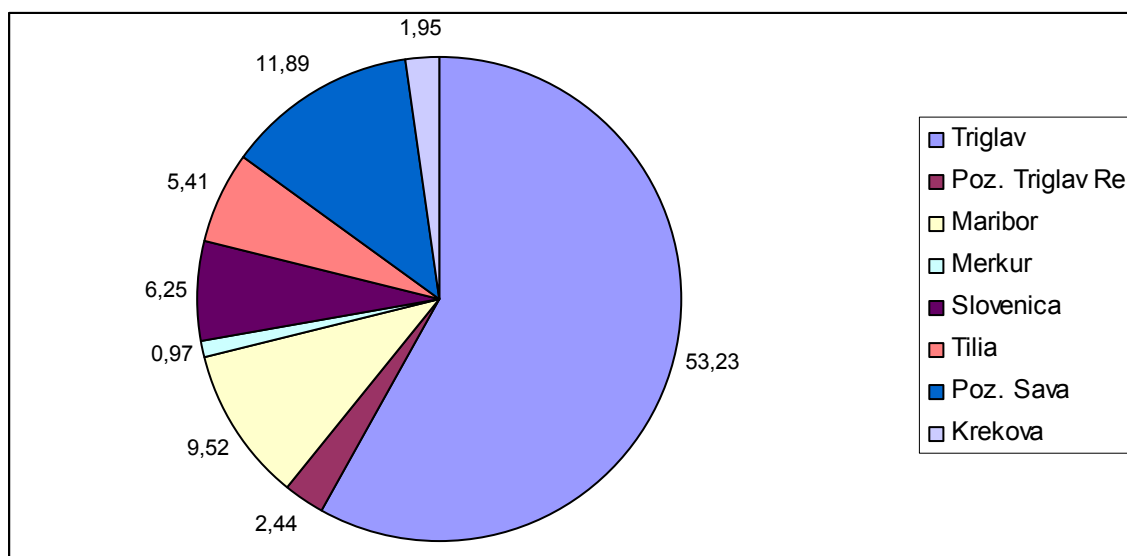
5.4. Zavarovalni in pozavarovalni pooli

O poolu govorimo, ko najmanj dve zavarovalnici opravljata posle življenjskega in premoženjskega zavarovanja. Namenjen je razpršitvi rizikov med zavarovalnice, ki si bodo

medsebojno delile posledice nevarnosti, vsaka zavarovalnica pa odgovarja zavarovalcu za popolno zavarovalnino. V Sloveniji deluje jedrski pool kot gospodarsko interesno združenje in pomeni zavarovanje Nuklearne elektrarne Krško proti nevarnosti požara, strojeloma in odgovornosti proti tretjim osebam. Ustanovljen je bil marca leta 1994.

V letu 2001 so bile članice jedrskega poola Zavarovalnica Triglav, d.d., Pozavarovalnica Sava, d.d., Zavarovalnica Maribor, d.d., Adriatic, zavarovalna družba, d.d., Slovenica, zavarovalniška hiša, d.d., Pozavarovalnica Triglav Re, d.d., Krekova zavarovalnica, d.d. in Zavarovalnica Merkur, d.d.. Skupna vrednost zavarovanja znaša 6,62 mio USD (Statistični zavarovalniški bilten, 2001, str. 47).

Slika 2: Delež slovenskih zavarovalnic pri zavarovanju NE Krško (v %)

Vir: Statistični zavarovalniški bilten, 2001, str. 47.

Omenjene zavarovalnice so v letu 2001 sodelovale tudi v pozavarovanju rizikov tujih jedrskih poolov. Skupna vrednost pozavarovanja je znašala 5,96 mio USD. 53,44% oziroma največji delež pri pozavarovanju je imela zavarovalnica Triglav v višini dobrih 3,18 mio USD. Sledila je pozavarovalnica Sava z 11,95% deležem.

6. RAČUNOVODSKA FUNKCIJA V ZAVAROVALNIŠTVU

Zavarovalnice v Sloveniji morajo prikazovati letna poročila o poslovanju v računovodskih izkazih, in sicer ločeno za življenjska in ločeno za druga zavarovanja. Svoje poslovanje morajo razkriti v bilanci stanja, izkazu uspeha ter v dodatnih računovodskih izkazih.

6.1. Izkaz uspeha

»Glavni prihodki v izkazu uspeha so: zavarovalne premije, premije iz aktivnih sozavarovalnih in pozavarovalnih poslov, delež v odškodninah iz pasivnih sozavarovalnih in pozavarovalnih poslov, prihodki uveljavljenih regresnih terjatev, prihodki od sprejetih provizij in nadomestil za

posredniške zavarovalne posle in zastopanja ter prihodki od financiranja in izredni prihodki« (Kobal, 1996, str. 23).

»Glavni odhodki v izkazu uspeha so: odškodnine in zavarovalnine, deleži v odškodninah iz aktivnih sozavarovalnih in pozavarovalnih poslov, obračunane sozavarovalne in pozavarovalne premije pri pasivnih sozavarovalnih in pozavarovalnih poslih, odhodki za izvajanje dejavnosti (materialni in nematerialni stroški, plače in amortizacija), odhodki za obračunana povečanja rezerv in rezervacij, odhodki financiranja in izredni odhodki« (Kobal, 1996, str. 23).

Poslovni izid zavarovalne družbe je lahko pozitiven, če so prihodki višji od odhodkov. Govorimo o dobičku zavarovalnice. Poslovni izid pa je lahko negativen, če so odhodki višji od prihodkov. V tem primeru govorimo o izgubi. Časovno obdobje za ugotavljanje poslovnega izida je koledarsko leto. Če zavarovalnica razpolaga z dobičkom, ga lahko razporedi za kritje nekritih izgub preteklega leta, oblikovanje varnostnih rezer, izplačilo dividend, oblikovanje skladov in ostale namene. V primeru izgube se slednje lahko pokrivajo iz začasno nerazporejenega dobička prejšnjega obdobja, iz varnostnih rezerv, poslovnega sklada in začetnega varnostnega sklada. Če navedeni viri ne zadoščajo za pokritje vseh nastalih izgub, lahko zavarovalnice prenesejo nekrite izgube v naslednje obdobje, v katerem morajo pokriti izgubo preteklega obdobja in nadomestiti porabljen del začetnega varnostnega sklada.

Zavarovalnice so leto 2001 zaključile z izgubo v višini -6.328 mio SIT. Preteklo leto 2000 pa so zavarovalnice dosegle dobiček v višini 1.792 mio SIT. Izguba v letu 2001 je posledica negativnega zavarovalno-tehničnega izida premoženjskih zavarovanj v višini -7.237 mio SIT, na katero so vplivale postavke izravnalnih rezervacij. Velik vpliv je imela nova metodologija oblikovanja izravnalnih rezervacij. Zavarovalno-tehnični izid iz življenjskih zavarovanj je znašal 1.569 mio SIT, kar je za 189 mio SIT več kot leto poprej. Učinek na pozitivni izid je v veliki meri vplivala postavka »čisti prihodki od zavarovalnih premij«, ki je znašala 41.364 mio SIT in je realno porasla za 11% glede na preteklo leto. Zavarovalno-tehnični izid zdravstvenih zavarovanj pa je leta 2001 znašal 1.227 mio SIT, kar je za dobrih 16% manj kot leta 2000. Ta rezultat je posledica manjšega povečanja postavke »čisti prihodki od zavarovalnih premij«, ki se je realno povečala za dobrih 7%, od postavke »čisti odhodki za škode«, katere realna rast je znašala za približno 11%. Negativno so na kosmati dobiček zavarovalnice vplivali tudi izredni odhodki, ki so bili skoraj enkrat višji od izrednih prihodkov (glej Prilogo 1).

Pozavarovalnici sta leto 2001 zaključili z dobičkom v višini 501 mio SIT. Slednji pa je bil za 893 mio SIT manjši kot preteklo leto, ko je znašal 1.394 mio SIT. Manjšemu dobičku so botrovali predvsem višji »čisti odhodki za škode« v višini 11.490 mio SIT, »odhodki od naložb« v višini 1.992 mio SIT in »izredni odhodki« v višini 736 mio SIT (glej Prilogo 2).

6.2. Bilanca stanja

V bilanci stanja se prikazuje stanje sredstev in obveznosti do njihovih virov na določen dan v letu. Na aktivni strani je prikazana vrednost vsega premoženja, razvrščenega po oblikah premoženja oziroma po stopnjah njegove likvidnosti. V pasivi pa je premoženje razčlenjeno po

virih financiranja oziroma oblikovanja. Vsebina in oblika bilance stanje in izkaza uspeha je predpisana s Slovenskimi računovodskimi standardi, št. 32.

Oblike na aktivih, v katerih je zavarovalniško premoženje, so odvisne od specifičnosti zavarovalne dejavnosti. Zavarovalnice so po strukturi sredstev premoženja predvsem finančne organizacije. Zato je pretežni del njihovega premoženja v finančnih oblikah. Te oblike so dolgoročne finančne naložbe, kratkoročne finančne naložbe, naložbe v denar, terjatve iz neposrednih zavarovalnih poslov, terjatve iz sozavarovanja in pozavarovanja in ostale terjatve. Manjši del sredstev predstavljajo ostale materialne oblike, ki jih predstavljajo opredmetena osnovna sredstva, zaloge in druga sredstva. Sicer pa je razmerje med posameznimi oblikami predpisano.

Pasiva bilance stanja je sestavljena predvsem iz zavarovalno-tehničnih rezervacij in matematičnih rezervacij življenjskih zavarovanj. Pomemben trajni vir sta začetni varnostni sklad in poslovni sklad. Varnostne rezervacije so trajni viri, vendar so vsako leto izpostavljeni spremembam, ki so odvisne od poslovnega rezultata. V primeru izgub se torej zmanjšujejo.

Skupna bilančna vsota zavarovalnic je 31.12.2001 znašala 336.945 mio SIT, kar je za 23% več, kot je znašala leta 2000, to je 273.752 mio SIT. Bilančna vsota se je torej povečala za 63.193 mio SIT (glej Prilogo 3).

Na strani **sredstev** je bilo povečanje kategorije »naložb v zemljišča in zgradbe ter finančne naložbe« za 58.469 mio SIT oziroma realno za približno 16,8%. Delež dolgoročnih finančnih naložb v vseh sredstvih je leta 2001 znašal 75,2%, leto poprej pa 72,6%. Terjatve so ostale približno na enaki ravni kot preteklo leto. Nominalno so se povečale za 2.244 mio SIT, realno so se zmanjšale za približno 0,2%. V kategoriji »razna sredstva« je največjo pozitivno spremembo dosegla postavka »odkupljene lastne delnice«, ki je znašala leta 2001 164 mio SIT. Postavka se je povečala realno za 147%. Nominalno se je kategorija »razna sredstva« povečala za 197 mio SIT, realno pa se je zmanjšala za približno 5%. Kratkoročne aktivne časovne razmejitev so leta 2001 znašale 4.731 mio SIT in so v primerjavi s predhodnim letom porasle realno za 39%. Kategorija »neopredmetena dolgoročna sredstva« se je glede na preteklo leto zmanjšala za 38 mio SIT.

Na strani **virov sredstev** je opazno povečanje kategorije »osnovni kapital in rezerve« za 868 mio SIT. Realno pa se je kategorija zmanjšala za 3,1%. Najbolj se je povečala postavka »vplačani presežek kapitala«, in sicer za 1124 mio SIT oziroma za 13,21-krat glede na leto 2000. Povečala se je tudi postavka »osnovni kapital« zaradi zahtev po dokapitalizaciji zavarovalnic. Osnovni kapital je porasel iz 16.154 mio SIT na 23.031 mio SIT, kar realno predstavlja rast za 33%. Tudi kategorija »čiste tehnične rezervacije« se je povečala za 60.205 mio SIT. Največji delež v slednji kategoriji je predstavljala postavka »čiste matematične rezervacije« (40,60%) in je izkazovala rast v višini 29.564 mio SIT. Sledile so »čiste škodne rezervacije« (28,38%), »čiste prenosne premije« (16,39%), »izravnalne rezervacije« (9,91%),

»čiste druge zavarovalno-tehnične rezervacije« (3,81%) ter »čiste rezervacije za bonuse in popuste« (0,89%).

Skupna bilančna vsota pozavarovalnic je znašala 31.12.2001 54.143 mio SIT in se je glede na preteklo leto 31.12.2000, ko je znašala 48.043 mio SIT, povečala za 6.100 mio SIT (glej Prilogo 4).

Na strani **sredstev** je najbolj porasla kategorija »terjatve«, in sicer za 2.420 mio SIT oziroma realno za približno 14% glede na preteklo leto. Na to povečanje je najbolj vplivala postavka »terjatve iz sozavarovanja in pozavarovanja«, ki je realno porasla za 55% glede na predhodno leto. Povečali sta se tudi kategoriji »naložbe v zemljišča in zgradbe ter finančne naložbe« in »kratkoročne aktivne časovne razmejitev«. Upad pa je bil pri kategoriji »razna sredstva«, in sicer za 650 mio SIT.

Na strani **virov sredstev** je bilo 31.12.2001 glede na leto 2000 opaziti porast pri vseh kategorijah. Najvišja rast je bila pri kategoriji »kratkoročne pasivne časovne razmejitev« v višini 142 mio SIT. Gledano posamezne postavke pa je najvišjo rast izkazala postavka »vplačani presežek kapitala«, ki je narasla iz 1 mio SIT na 122 mio SIT. Porasla je tudi kategorija »čiste tehnične rezervacije« na 27.089 mio SIT oziroma za 2.108 mio SIT. Vendar pa je rast slednje zavirala postavka »izravnalne rezervacije«, ki je upadla za 2.414 mio SIT in predstavlja 32,14% delež v tej kategoriji. Pozitivno pa je vplivala postavka »čiste škodne rezervacije«, ki se je povečala za 2.964 mio SIT in predstavlja 45,56 odstotni delež.

7. ZAVAROVALNO-TEHNIČNE REZERVACIJE

Zavarovalno-tehnične rezervacije zavarovalnic sestavljajo prenosne premije, matematične rezervacije, škodne rezervacije, rezervacije za bonuse in popuste, izravnalne rezervacije in ostale tehnične rezervacije. Zavarovalnice in pozavarovalnice v Sloveniji so 31.12.2001 skupno zbrale za 313.190 mio SIT tehničnih rezervacij, od tega zavarovalnice 286.101 mio SIT in pozavarovalnice 27.089 mio SIT. Največje deleže so predstavljale matematične rezervacije (37,1%), sledile so škodne rezervacije (29,9%), prenosne premije (16,3%), izravnalne rezervacije (11,8%), ostale tehnične rezervacije (4,04%) ter rezervacije za bonuse in popuste (0,82%). Zavarovalno-tehnične rezervacije so se leta 2001 glede na leto 2000 povečale za 62.313 mio SIT.

Prenosne premije so leta 2001 znašale 51.194 mio SIT. Bile so za 7.153 mio SIT višje kot preteklo leto. Od tega so imele zavarovalnice 91,62% delež v višini 46.906 mio SIT, pozavarovalnice pa 8,38% delež v višini 4.288 mio SIT. Prenosne premije nastanejo zaradi različnosti zavarovalnega in poslovnega leta.

Matematične rezervacije so leta 2001 znašale 116.160 mio SIT. Bile so za 29.564 mio SIT višje kot leta 2000. Zavarovalnice so imele 100% delež matematičnih rezervacij. Pozavarovalnice niso oblikovale matematičnih rezervacij. Zavarovalnice oblikujejo matematične rezervacije v višini ocenjene sedanje vrednosti prihodnjih obveznosti, ki jih ustrezno zmanjšajo za ocenjeno sedanjo vrednost prihodnjih premij, katere bodo zavarovalnice prejele v prihodnosti.

Škodne rezervacije so leta 2001 znašale 93.540 mio SIT. Bile so za 10.030 mio SIT višje kot leta 2000. Od tega so imele zavarovalnice 86,8% delež v višini 81.198 mio SIT, pozavarovalnice pa 13,2% delež v višini 12.342 mio SIT. Škodne rezervacije zajemajo odškodnine, ki jih izplačajo zavarovalnice in stroške reševanja škod. Škodne rezervacije se oblikujejo za nastale prijavljene in nastale neprijavljene škode.

Rezervacije za bonuse in popuste so leta 2001 znašale 2.558 mio SIT in predstavljajo najmanjši delež v strukturi zavarovalno-tehničnih rezervacij. Glede na preteklo leto so bile višje za 469 mio SIT. Zavarovalnice so imele skoraj celotni 99,88% delež v višini 2.555 mio SIT, pozavarovalnice pa 0,12% delež v višini 3 mio SIT.

Znesek izravnalnih rezervacij je znašal leta 2001 37.082 mio SIT. Izravnalne rezervacije so bile za 3.563 mio SIT večje kot leta 2000. Zavarovalnice so imele 76,51% delež v višini 28.374 mio SIT, pozavarovalnice pa 23,49% delež v višini 8.708 mio SIT.

Ostale tehnične rezervacije so znašale leta 2001 12.656 mio SIT in so bile za 4.533 mio SIT višje kot preteklo leto. Zavarovalnice so imele 86,19% delež v višini 10.909 mio SIT, pozavarovalnice pa 13,81% delež v višini 1.747 mio SIT. Te rezervacije se oblikujejo na podlagi ocenjenih prihodnjih obveznosti, ki bodo nastale zaradi ogromnih škod.

Tabela 3: Struktura čistih zavarovalno-tehničnih rezervacij zavarovalnic in pozavarovalnic v obdobju 1997-2001 (zneski v mio SIT na dan 31.12)

	Prenosne premije	Matematične rezervacije	Škodne rezervacije	Rezervacije za bonuse in popuste	Izravnalne rezervacije	Ostale tehnične rezervacije	Skupaj
1997	28.476	32.537	54.078	2.095	18.734	2.271	138.191
%	20,6	23,5	39,1	1,5	13,6	1,6	100
1998	36.214	46.330	61.002	2.208	21.098	3.464	170.316
%	21,3	27,2	35,8	1,3	12,4	2,03	100
1999	38.524	64.714	68.185	1.809	26.324	4.945	204.501
%	18,8	31,6	33,3	0,88	12,9	2,42	100
2000	44.041	86.596	76.510	2.089	33.519	8.123	250.877
%	17,6	34,5	30,5	0,83	13,4	3,24	100
2001	51.194	116.160	93.540	2.558	37.082	12.656	313.190
%	16,3	37,1	29,9	0,82	11,8	4,04	100

Vir: Poročevalec Državnega zbora RS, št. 77/2002, str. 33; revidirane bilance stanja zavarovalnic in pozavarovalnic na dan 31.12.1997-2000 in nerevidirane bilance stanja zavarovalnic in pozavarovalnic na dan 31.12.2001.

8. NALOŽBE ZAVAROVALNIC

Zavarovalnice oblikujejo kritno premoženje in kritne sklade, ki so namenjeni prihodnjim kritjem iz zavarovanj, katere sklepa zavarovalnica in možnim bodočim izgubam zaradi tveganja, ki izhajajo iz samih zavarovalnih poslov. Tudi Zakon o zavarovalništvu določa zavarovalnicam skrbno ravnanje s kritnim premoženjem.

Zavarovalnice in pozavarovalnice so oblikovale leta 2001 za 280.904 mio SIT naložb. Od tega je kritni sklad predstavljal 44,06% delež v višini 123.782 mio SIT, kritno premoženje pa 55,94% delež v višini 157.122 mio SIT. Naložbe zavarovalnic so v preteklih letih zelo naraščale. Predvsem pa so izkazovali visoke stopnje rasti kritni skladi, ki so se od leta 1995 povečali za 108.391 mio SIT oziroma za 704% nominalno. Naložbe kritnih skladov so se leta 2001 glede na leto 2000 povečale za 32.830 mio SIT oziroma realno za 29,1%. Povečale so se tudi naložbe kritnega premoženja od 49.851 mio SIT leta 1995 na 157.122 mio SIT leta 2001. Nominalno so se slednje naložbe v obdobju 1995-2001 povečale za 289%. Naložbe kritnega premoženja so se leta 2001 glede na leto 2000 povečale za 24.134 mio SIT oziroma realno za 11,1%.

»Realno so naložbe kritnih skladov v zadnjih šestih letih rasle po 33,7% povprečni letni stopnji rasti, medtem ko je bila povprečna letna stopnja rasti naložb kritnega premoženja 13,2%. Dejansko gre za nadpovprečno visoke stopnje rasti finančnih imetij, tudi z zavarovalnicami iz držav OECD, katerih finančna imetja so v obdobju od 1990 do 1998 v povprečju rasla po 7% letni stopnji« (Poročevalec Državnega zbora RS, 2002, str. 34).

Tabela 4: Naložbe zavarovalnic in pozavarovalnic v obdobju 1995-2001 (zneski v mio SIT na dan 31.12)

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	Indeks 01/95
Prosti lastni viri	6.988	6.226	5.217	8.996	20.198	20.845	/	/
Kritni sklad	15.391	24.581	35.014	48.272	67.014	90.952	123.782	804
Kritno premoženje	49.851	62.597	81.032	97.366	112.221	132.988	157.122	315
Skupaj	72.230	93.404	121.263	154.634	199.433	244.785	280.904	389

Vir: Poročevalec Državnega zbora RS, št. 77/2002, str. 34; poročilo o naložbah kritnega premoženja in kritnih skladov ter RN obrazci.

Struktura naložb kritnih skladov je razvidna v Prilogi 5. Leta 2001 so največji 43,9% delež predstavljale naložbe v državne papirje in posojila v višini 54.346 mio SIT. Sledile so naložbe v dolžniške vrednostne papirje v obsegu 30.861 mio SIT oziroma 24,9 odstotkov. 23,8% delež so predstavljale tudi naložbe v depozite bank. Naložbe v nepremičnine, posojila, lastniške vrednostne papirje so predstavljale skromen 6,9% delež v višini 8.415 mio SIT. 0,6% predstavljajo naložbe v ostala sredstva. Glede na gibanje naložb kritnih skladov v letih 1997 do 2001 lahko opazimo trend zmanjševanja relativnega deleža naložb v nepremičnine in depozite bank v celotnih naložbah. Pozitiven trend pa zasledimo predvsem pri naložbah v dolžniške vrednostne papirje. Delež slednjih je znašal leta 1997 7,2% vseh naložb, leta 2001 pa kar 24,9% vseh naložb. Delež ostalih naložb v celotnih naložbah kritnih skladov je ostajal v obdobju 1997-2001 približno enakomeren.

Struktura naložb kritnega premoženja je razvidna v Prilogi 6. Naložbe so namenjene pokrivanju obveznosti iz premoženjskih zavarovanj. Leta 2001 so imele 35% delež naložbe v depozite bank v višini 54.970 mio SIT. 23,7% delež so predstavljale naložbe v državne papirje in posojila, 12,9% so predstavljali lastniški vrednostni papirji, 12,8% pa so predstavljale naložbe v dolžniške vrednostne papirje. Delež naložb v nepremičnine in posojila je znašal 13,2%. Ostale naložbe v višini 3.785 mio SIT so predstavljale 2,4% delež. Delež naložb kritnega premoženja v depozite bank kot del celotnih naložb se je v obdobju 1997-2001 zmanjšal iz 52,1% na 35%. Ravno tako so se zmanjšali tudi relativni deleži naložb v posojila na 6,7%. Povečali pa so se deleži naložb kritnega premoženja v dolžniške in lastniške vrednostne papirje ter naložbe v ostala sredstva. Delež naložb v ostala sredstva in dolžniške ter lastniške vrednostne papirje je znašal leta 1997 9,2%, leta 2001 pa se je povišal za 18,9 odstotnih točk na 28,1%.

Zavarovalnice imajo omejitve pri nalaganju kritnega premoženja. Kritno premoženje lahko vlagajo zgolj v določene vrednostne papirje, ki jih izda Republika Slovenija, Banka Slovenije, država članice Evropske Unije oziroma OECD-a ali pa mednarodna finančna organizacija. Dovoljeno je tudi nalaganje v delnice, ki se prodajajo na organiziranem trgu. Če se ne trguje z delnicami na organiziranem trgu, je dovoljen nakup le, če je izdajatelj delnic pravna oseba iz Republike Slovenije oziroma, če je izdajatelj pravna oseba iz Evropske Unije. Enake določitve kot pri nakupu delnic veljajo tudi za nalaganje v obveznice. Možno je nalaganje v obveznice, s katerimi se trguje na organiziranem trgu ali pa, če je njihov izdajatelj pravna oseba, iz Republike Slovenije ali iz Evropske Unije. Zavarovalnice lahko tudi nalagajo kritno premoženje v investicijske kupone vzajemnih skladov oziroma v delnice investicijskih družb.

Pomembna je tudi lokalizacija kritnega premoženja. To pomeni, da morajo biti naložbe zavarovalnic usmerjene na določena področja, na katerih je premoženje, ki je predmet zavarovanja. Zavarovalnica mora tudi skrbeti za usklajenost naložb glede na izpostavljenost tveganja morebitnih izgub zaradi spremembe obrestnih mer, tečajev tujih valut in podobno.

»Zavarovalnica lahko tudi odobri posojila, vendar morajo biti zavarovana z zastavno pravico na nepremičnini in to le v RS, pri čemer višina terjatve ne sme biti višja od 60% vrednosti nepremičnin. Dovoljena so tudi posojila bankam ali pa drugim pravnim osebam, če za posojila jamči banka v RS ali v EU oz. članici OECD-a. Zavarovalnica lahko tudi daje posojila na podlagi zastave vrednostnih papirjev« (Ivanjko, 2000, str. 22).

»Z dovoljenjem Agencije za zavarovalni nadzor je mogoče, da zavarovalnice nalagajo kritno premoženje v druge vrste naložb. Naložbe v vse vrste *vrednostnih papirjev* istega izdajatelja smejo skupno presežati 5% zavarovalno-tehničnih rezervacij, enako velja tudi za terjatve iz naslova posojil. V *obveznice* lahko zavarovalnica nalaga le 1% zavarovalno-tehničnih rezervacij. *Skupne* naložbe v *vrednostne papirje*, kot so obveznice in delnice, pa ne smejo znašati več kot 10% zavarovalno-tehničnih rezervacij. V investicijske *kupone vzajemnih skladov* oz. investicijskih družb pa se lahko nalaga največ 30% zavarovalno-tehničnih rezervacij. V *delnice*, s katerimi se ne trguje na trgu vrednostnih papirjev, sme zavarovalnica nalagati največ 1% zavarovalno-tehničnih rezervacij. *Posojilo* posameznemu posojilojemalecu

ne sme presegati 2% zavarovalno-tehničnih rezervacij, skupno pa vse terjatve iz naslova teh posojil ne smejo presegati 5%. Naložbe v *nepremičnine*, ki so med seboj povezane, ne smejo presegati 10% zavarovalno-tehničnih rezervacij oz. vse naložbe v nepremičnine ne smejo presegati 30%. Naložbe v *depozite* pri domačih bankah ali bankah EU pa ne smejo presegati več kot 10% zavarovalno-tehničnih rezervacij. Naložbe v obliki *gotovine* v blagajni na vpogled pa le 3%« (Ivanjko, 2000, str. 22).

Kakršnakoli odstopanja in spremembe od zakonskih omejitev lahko dovoli le Agencija za zavarovalni nadzor.

8.1. Naložbena načela

Naložbena načela v zavarovalstvu je potrebno upoštevati na način, kot velja v ekonomskem svetu. Upoštevati jih mora vsak, ki želi sprejeti optimalno naložbo. Ločimo načela: načelo varnosti, načelo donosnosti, načelo likvidnosti, načelo ustaljenosti. Zavarovalnice morajo upoštevati naslednji vrstni red – varnost, likvidnost, donosnost in ustaljenost.

8.1.1. Načelo varnosti

Varnost pomeni uresničevati naložbene možnosti z minimalnim tveganjem. To načelo zahteva popolno zagotovljeno vrnitev naložbe oziroma sredstev naložbe. Vrnitev naložbe mora biti zagotovljena vnaprej, ter v enaki velikosti oziroma denarnem znesku, kot je znašala sama naložba.

8.1.2. Načelo donosnosti

Donosnost pomeni izraženo absolutno povečevanje donosa na posamezno naložbo. Med naložbenimi možnostmi mora prevladati naložba, ki prinaša najvišji donos. Vendar ta trditev velja, če to načelo gledamo samostojno. V praksi namreč velja, da je naložba, ki prinaša višji pričakovani donos, tudi bolj tvegana in s tem zmanjšuje varnost naložbe. Velja tudi obratno. Naložba z manjšim pričakovanim donosom, je naložba z manjšim tveganjem in posledično z višjo stopnjo varnosti. Vendar pri zavarovalnicah načelo donosnosti ni primarno oziroma ima manjši pomen, kot to velja za banke. Zavarovalnice načeloma »ne potrebujejo« donosov naložb za pokrivanje stroškov poslovanja. Stroški poslovanja se namreč pokrivajo iz premije, ki jo zaračunavajo zavarovalcem. Premija je sestavljena iz tehničnega dela, ki je namenjen pokrivanju škodnega primera ter iz režijskega oziroma obratovalnega dodatka, ki predstavlja vnaprej vkalkulirane stroške poslovanja. Med stroške poslovanja sodijo tudi plače, najemnine, materialni stroški, stroški drobnega inventarja, sklepanje pogodb.

8.1.3. Načelo likvidnosti

Kot sem že omenil, zavarovalnica prodaja neotipljivo blago. Zato prodaja nevidnih storitev temelji na zaupanju. Pomembno je zaupanje zavarovalcev, da bodo njihova pričakovanja

izpolnjena. V primeru neizpolnitve sklenjenih obveznosti oziroma nelikvidnost zavarovalnice ima posledice, ki pa so zelo drugačne in so manj neugodne kot posledice nelikvidnosti bank, pri katerih nelikvidnost privede do navala na banke. Pri zavarovalnicah ne prihaja do pritiskov njihovih zavarovalcev, saj so upravičeni do povračila le tisti, pri katerih je nastal zavarovalni primer. Posledice pa se kažejo v manjšem zaupanju zavarovalcev, njihovem odhajanju ter v prekinitvi pritoka novih klientov.

Da se to ne bi zgodilo mora, zavarovalnica paziti na stopnjo svoje likvidnosti. Skrbeti mora za primerno ročnost svojih naložb. Velja pravilo, da mora biti ročnost naložb usklajena z obveznostmi tistega, ki je lastnik teh sredstev. Znano je zlato zavarovalno pravilo »To pravilo razlaga upoštevanje časovnega razmerja med naložbami sredstev rezervacij in statistično zakonitostjo škodnega procesa« (Kobal, 1996, str. 35). Če se torej zavarovalnice držijo teh preporačitev rokov, bodo uspešno dosegale in uveljavljale načelo likvidnosti.

8.1.4. Načelo ustaljenosti

Če želimo uveljaviti načelo ustaljenosti, potrebujemo uveljavitev načela donosnosti, s katerim bomo ustvarjali pozitivne donose, ki bodo v dolgoročnem pogledu ustaljeni. Ustaljenost potrebujemo predvsem zaradi matematičnih rezervacij življenjskih zavarovanj. Samo načelo ustaljenosti zahteva, »da kosmati obrestni donos nikdar ne pade pod neko spodnjo mejo, čisti obrestni donos pa stalno doteka po neki spodnji meji« (Kobal, 1996, str. 35). V primeru padca donosa pod spodnjo mejo bi povzročilo izgubo na finančnem poslovanju.

9. SLOVENSKO ZAVAROVALNO ZDRUŽENJE

Leta 2002 je minilo 10 let od ustanovitve Slovenskega zavarovalnega združenja, ki se je v preteklosti imenovalo Slovenski zavarovalni biro. Cilj ustanovitve združenja je bil v usklajevanju posameznih interesov zavarovalnic zaradi enotnega nastopa in večjih možnosti lobiranja do slovenskih državnih organov ter tujine. Zavarovalnice so želele skupno oblikovati podlage in standarde za razvoj novih zavarovalniških proizvodov, obdelavo statističnih podatkov in strokovno obdelavo tem s področja zavarovalništva.

Združenje zastopa članice in predstavlja njihove skupne in posamične interese, kjer s koordinacijo na področjih življenjskih in premoženjskih zavarovanj vodi statistične podatke o zavarovalni dejavnosti. Združenje omogoča izobraževanja zavarovalnih zastopnikov in posrednikov, podeljuje ustrezne certifikate, organizira izobraževalne seminarje za svoje članice. Eno najpomembnejših nalog Slovenskega zavarovalnega združenja pa predstavlja sodelovanje v zavarovalnih mednarodnih pogodbah in sporazumih, ki niso v pristojnosti države. Eden pomembnejših sporazumov je Londonski sporazum med nacionalnimi biroji -Uniform Agreement between Bureaux. Pri nas je bolj znan kot sistem »zelene karte«. Slednje upravlja v Sloveniji posebej oblikovan Biro zelene karte, ki je samostojna organizacijska enota v Slovenskem zavarovalnem združenju. »Zelena karta« predstavlja mednarodni dokument, s

katerim se zavaruje motorna vozila proti odgovornosti za škodo, ki je povzročena tretjim osebam v domačem in tujem prometu.

Slovenija je vključena tudi v pomembna mednarodna zavarovalna združenja. Od 27.10.1992 imamo doseženo članstvo v skupini podpisnic garancijskega sporazuma na področju mednarodnih avtomobilskih škod. 16.9.1999 smo dosegli polnopravno članstvo v združenju za pomorsko zavarovalstvo – IUMI. Doseženo imamo pridružitveno članstvo v Evropskem zavarovalniškem združenju CEA, in sicer od leta 1996. Slovensko zavarovalno združenje je od 10.5.1999 tudi član Slovenskega gospodarskega in raziskovalnega združenja SGRZ, ki ima sedež v Bruslju.

Leta 2002 je v Sloveniji delovalo štirinajst zavarovalnic in dve pozavarovalnici. Med temi družbami jih je imelo 14 članstvo v Slovenskem zavarovalnem združenju.

10. SLOVENSKE ZAVAROVALNICE IN POZAVAROVALNICE V LETU 2002

Slovenske zavarovalnice, ki so delovale v preteklem letu (julija 2002), so naslednje:

- Adriatic, zavarovalna družba, d.d.
- Generali, Zavarovalnica, d.d.
- Grawe, Zavarovalnica, d.d.
- Krekova zavarovalnica, d.d.
- Merkur zavarovalnica, d.d.
- Slovenica, zavarovalniška hiša, d.d.
- Vzajemna zdravstvena zavarovalnica, d.v.z.
- Zavarovalnica Maribor, d.d.
- Zavarovalnica Tilia, d.d.
- Zavarovalnica Triglav, d.d.
- Slovenska izvozna družba, d.d.²
- Sklad obrtnikov in podjetnikov³
- Kapitalska družba pokojninskega in invalidskega zavarovanja, d.d.⁴
- Zavarovalnica Concordia, d.d.

V Sloveniji pa sta v preteklem letu delovali tudi dve pozavarovalnici:

- Pozavarovalnica Sava, d.d.
- Pozavarovalnica Triglav Re, d.d.

Med zgoraj naštetimi so bile v Slovensko zavarovalno združenje vključene vse zavarovalnice in pozavarovalnice, razen zavarovalnice Concordia in pozavarovalnice Triglav Re.

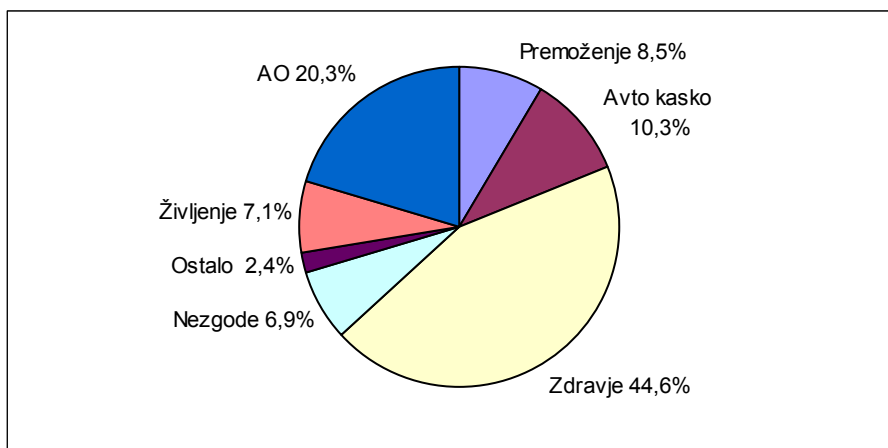
Sedaj bom posamezno predstavil zavarovalnice in pozavarovalnici.

^{2,3,4} Vse tri družbe ne delujejo zgolj po zakonu o zavarovalništvu, temveč delujejo predvsem po drugih zakonih. So specifična zavarovalna podjetja in spadajo med članice Slovenskega zavarovalnega združenja.

10.1. Adriatic, zavarovalna družba, d.d.

Delniška družba je bila registrirana 20. novembra 1990. 31.12.2001 je splošna zavarovalnica imela 657 zaposlenih. Zavarovalnica ima 111 enot v celotni poslovni mreži ter 9 poslovnih enot najvišje ravni. V letu 2001 je znašala bruto obračunana premija, glede na 9,53% tržni delež med zavarovalnicami in bruto premijo 230.029.774.000,00 SIT, približno 21921 mio SIT. Glede na leto 2000 je bila leta 2001 porast bruto premije 22,4%.

Slika 3: Zavarovalni portfelj glede na bruto obračunano premijo v letu 2001

Vir: Statistični zavarovalniški bilten, 2002, str. 18.

Bruto obračunana premija na zaposlenega je znašala 33,39 mio SIT, s čimer je zavarovalnica Adriatic med zavarovalnicami in drugimi članicami SZZ po poslovni učinkovitosti na osmem mestu. Indeks rasti bruto obračunane premije znaša za leto 2001 – 122,4.

Delniški kapital predstavljajo Slovenica, Zavarovalniška hiša, d.d. (51,19%), banka Koper (17,69%), Pozavarovalnica Sava d.d. (12,84%), PID Modra linija, d.d. (10,39%), PID Modra linija 2, d.d. (5,47%), P.F.C.I. d.o.o. (1,82%), tuji lastniki (0,22%), manjši delničarji (0,38%).

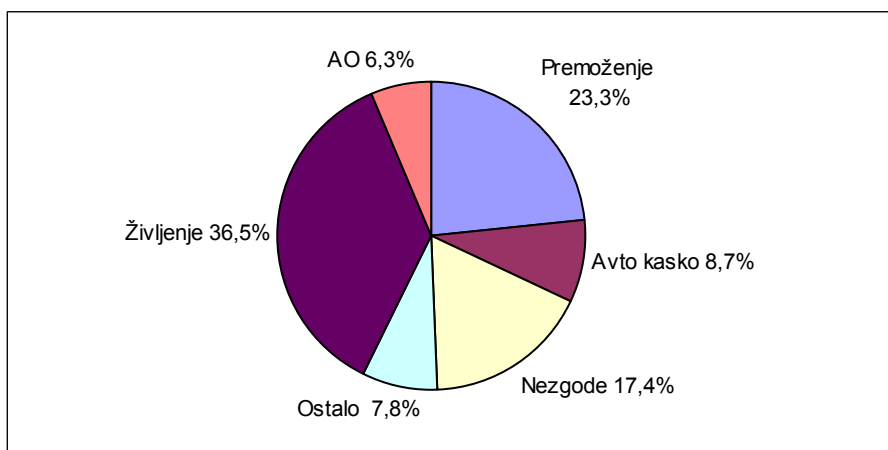
Zavarovalnica je v letu 2001:

- dosegla bilančno vsoto 22,5 mia SIT ali za približno 25,3% več kot v letu 2000,
- povečala čiste tehnične rezervacije na 17,9 mia SIT oz. za 22,5% več kot v letu 2000,
- dosegla 15,4 mia SIT naložb oz. za dobrih 44% več kot preteklo leto,
- dosegla izgubo v višini 88,2 mio SIT, glede na leto 2000, ki ga je zaključila z dobičkom v višini 515,1 mio SIT,
- osnovni kapital z rezervami je znašal leta 2001 dobre 3 mia SIT, kar je za 71,8% več kot leta 2000.

10.2. Generali, Zavarovalnica, d.d.

Delniška družba je bila registrirana 18. marca 1997. 31.12.2001 je splošna zavarovalnica imela 191 zaposlenih. Zavarovalnica ima 7 enot v celotni poslovni mreži ter 1 sedež najvišje ravni. V letu 2001 je znašala bruto obračunana premija, glede na 1,22% tržni delež med zavarovalnicami in bruto premijo 230.029.774.000,00 SIT, približno 2806 mio SIT.

Slika 4: Zavarovalni portfelj glede na bruto obračunano premijo v letu 2001

Vir: Statistični zavarovalniški bilten, 2002, str. 19.

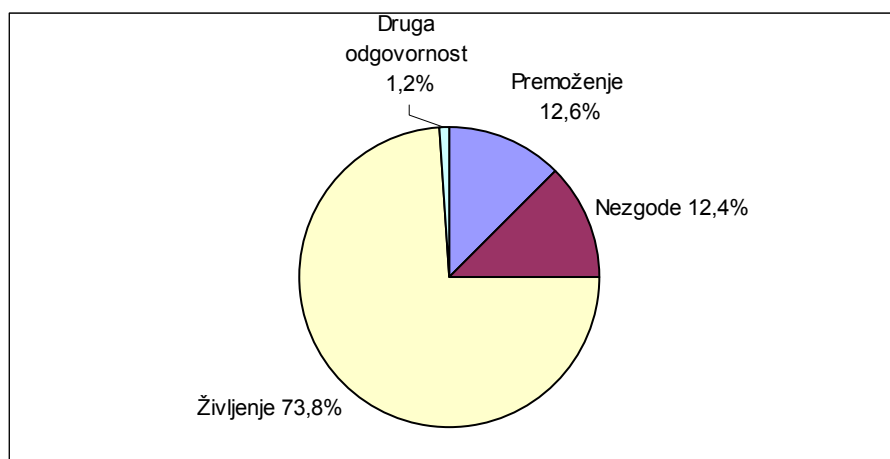
Bruto obračunana premija na zaposlenega je znašala 14,70 mio SIT, s čimer je zavarovalnica Generali med zavarovalnicami in drugimi članicami SZZ po poslovni učinkovitosti na trinajstem mestu. Indeks rasti bruto obračunane premije znaša za leto 2001 – 135,5.

Delniški kapital Zavarovalnice Generali d.d. je v celoti v tuji lasti. Edina delničarja sta delniški družbi Generali Holding Vienna, AG (53% delež) in Interunfall Versicherung, AG (47% delež).

10.3. Grawe, Zavarovalnica, d.d.

Delniška družba je bila registrirana 23. januarja 1991. V preteklosti smo jo poznali pod imenom Prima d.d., ki se je junija 2001 preimenovala v zavarovalnico Grawe. 31.12.2001 je splošna zavarovalnica imela 42 zaposlenih. Zavarovalnica ima 4 enote v celotni poslovni mreži ter 1 poslovno enoto najvišje ravni. V letu 2001 je znašala bruto obračunana premija, glede na 1,56% tržni delež med zavarovalnicami in bruto premijo 230.029.774.000,00 SIT, približno 3588 mio SIT.

Slika 5: Zavarovalni portfelj glede na bruto obračunano premijo v letu 2001

Vir: Statistični zavarovalniški bilten, 2002, str. 20.

Bruto obračunana premija na zaposlenega je znašala 85,38 mio SIT, s čimer je zavarovalnica Grawe med zavarovalnicami in drugimi članicami SZZ po poslovni učinkovitosti na tretjem mestu. Indeks rasti bruto obračunane premije znaša za leto 2001 – 120,9.

Zavarovalnica Grawe je v večinski tuji lasti. Delež tujega kapitala znaša kar 96,06% in pripada delniški družbi Grazer Wechselseitige Versicherung, AG. Delež domačega lastništva znaša 3,94% in pripada fizičnima osebam mag. Jožu Kavklerju (2,19%) ter prof. dr. Šimetu Ivanjko (1,75%).

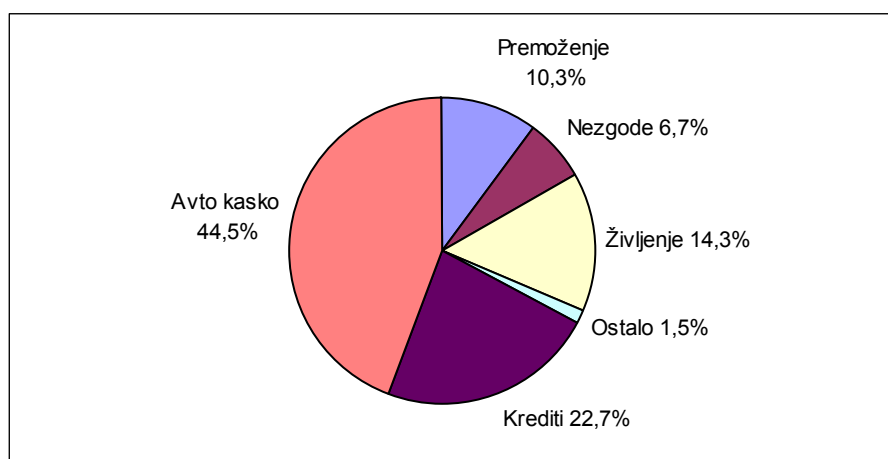
Zavarovalnica je v letu 2001:

- dosegla bilančno vsoto 11,6 mia SIT ali za približno 29,6% več kot v letu 2000,
- povečala čiste tehnične rezervacije na 9,06 mia SIT oz. za 34,8% več kot v letu 2000,
- dosegla 10,6 mia SIT naložb oz. 37,4% več kot preteklo leto,
- dosegla čisti dobiček v višini 273,5 mio SIT, kar je za 7,72% več kot leta 2000, ko je dosegla 253,9 mio SIT dobička,
- osnovni kapital z rezervami je znašal leta 2001 1,62 mia SIT.

10.4. Krekova zavarovalnica, d.d.

Delniška družba je bila registrirana 1. avgusta 1991. 31.12.2001 je splošna zavarovalnica imela 30 zaposlenih. Zavarovalnica ima 1 enoto v celotni poslovni mreži, kjer je sedež najvišje ravni. V letu 2001 je znašala bruto obračunana premija, glede na 0,27% tržni delež med zavarovalnicami in bruto premijo 230.029.774.000,00 SIT, približno 621 mio SIT.

Slika 6: Zavarovalni portfelj glede na bruto obračunano premijo v letu 2001

Vir: Statistični zavarovalniški bilten, 2002, str. 22.

Bruto obračunana premija na zaposlenega je znašala 20,43 mio SIT, s čimer je Krekova zavarovalnica med zavarovalnicami in drugimi članicami SZZ po poslovni učinkovitosti na enajstem mestu. Indeks rasti bruto obračunane premije znaša za leto 2001 – 82,8.

Delničarji Krekove zavarovalnice so PID Zvon dva, d.d. (25%), PID Zvon ena, d.d. (20%), Krekova družba d.o.o. (14,99%), Krekova banka, d.d. (14,99%), ostali delničarji (25,02%).

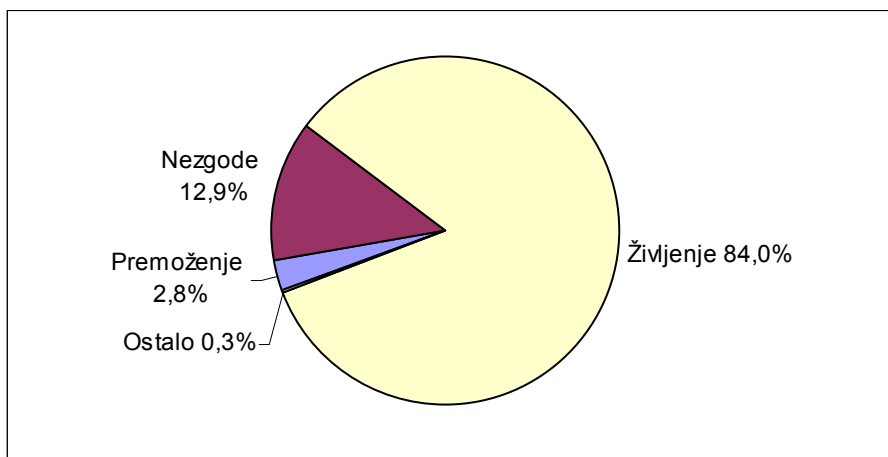
10.5. Merkur zavarovalnica, d.d.

Delniška družba je bila registrirana 18. novembra 1992. 31.12.2001 je splošna zavarovalnica imela 38 zaposlenih. Zavarovalnica ima 2 enoti v celotni poslovni mreži ter 1 poslovno enoto najvišje ravni. V letu 2001 je znašala bruto obračunana premija, glede na 2,39% tržni delež med zavarovalnicami in bruto premijo 230.029.774.000,00 SIT, približno 5497 mio SIT.

Bruto obračunana premija na zaposlenega je znašala 144,68 mio SIT, s čimer je zavarovalnica Merkur med zavarovalnicami in drugimi članicami SZZ po poslovni učinkovitosti na drugem mestu. Indeks rasti bruto obračunane premije znaša za leto 2001 – 113,3.

Tudi v Zavarovalnici Merkur predstavlja skoraj celotni delež tuj kapital. Le-ta je v lasti delniške družbe Merkur Versicherung, AG (99,91%). Slovenski delež predstavlja fizična oseba Mihael Rostaher (0,09%).

Slika 7: Zavarovalni portfelj glede na bruto obračunano premijo v letu 2001

Vir: Statistični zavarovalniški bilten, 2002, str. 23.

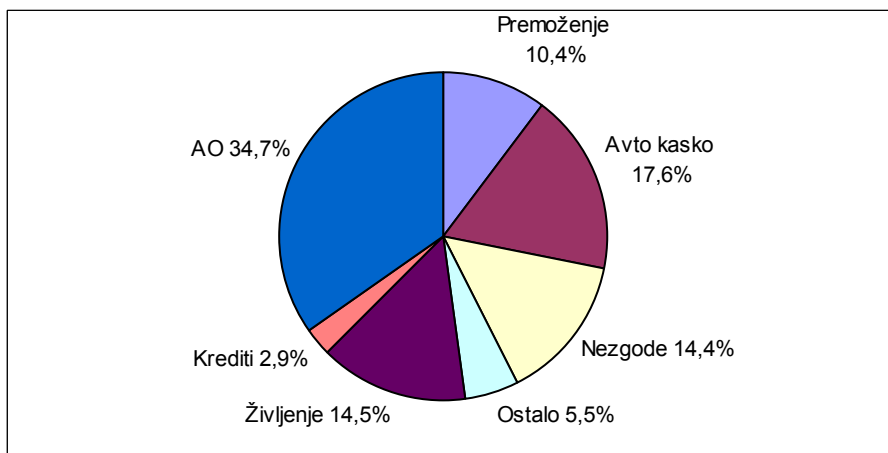
Zavarovalnica je v letu 2001:

- dosegla bilančno vsoto 16,1 mia SIT ali za približno 40,2% več kot v letu 2000,
- povečala čiste tehnične rezervacije na 14,1 mia SIT oz. za 41,2% več kot v letu 2000,
- dosegla 15,2 mia SIT naložb oz. za dobrih 39,7% več kot preteklo leto,
- dosegla dobiček v višini 129,9 mio SIT, glede na leto 2000, ki ga je zaključila z dobičkom v višini 115,3 mio SIT,
- osnovni kapital z rezervami je znašal leta 2001 1,1 mia SIT, kar je za 25,2% več kot leta 2000.

10.6. Slovenica, zavarovalniška hiša, d.d.

Delniška družba je bila registrirana 24. decembra 1992. 31.12.2001 je splošna zavarovalnica imela 368 zaposlenih. Zavarovalnica ima 77 enot v celotni poslovni mreži, ter 4 poslovne enote najvišje ravni. V letu 2001 je znašala bruto obračunana premija, glede na 4,47% tržni delež med zavarovalnicami in bruto premijo 230.029.774.000,00 SIT, približno 10282 mio SIT.

Slika 8: Zavarovalni portfelj glede na bruto obračunano premijo v letu 2001

Vir: Statistični zavarovalniški bilten, 2002, str. 26.

Bruto obračunana premija na zaposlenega je znašala 27,54 mio SIT, s čimer je Slovenica med zavarovalnicami in drugimi članicami SZZ po poslovni učinkovitosti na desetem mestu. Indeks rasti bruto obračunane premije znaša za leto 2001 – 116,3.

Kapital Zavarovalniške hiše Slovenica je v celoti v slovenski lasti. Delničarji so Kmečka družba – holding, d.d. (86,03%), Kmečka družba, d.d. (5,54%), Slovenska zadružna kmetijska banka, d.d. (4,68%), druge pravne in fizične osebe (3,75%).

Nominalna rast obračunanih kosmatih škod se je leta 2001 v primerjavi z letom 2000 znižala na 20%, na drugi strani pa je rast kosmate obračunane premije znašala 16%. Tudi Slovenica se je morala prilagajati Zakonu o zavarovalništvu, na podlagi katerega je morala obikovati višje škodne rezervacije, matematične rezervacije in rezervacije za nepotekle rizike. Družba je morala poskrbeti tudi za kapitalsko ustreznost. Potrebna je bila dokapitalizacija v višini 2,5 mia SIT, tako, da sedaj znaša osnovni kapital dobrih 4 mia SIT. Preteklo leto so na zavarovalniški trg ponudili prostovoljno dodatno pokojninsko zavarovanje (Pokojninski temelj), avto asistenco in življenjsko zavarovanje, vezano na enote investicijskih skladov (Fondpolica).

Zavarovalnica je v letu 2001:

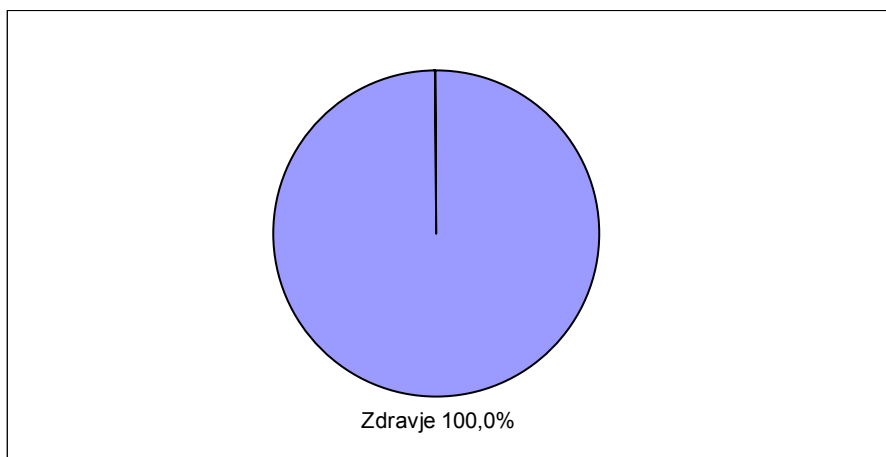
- dosegla bilančno vsoto 35,2 mia SIT ali za približno 26,8% več kot v letu 2000,
- povečala čiste tehnične rezervacije na 29,01 mia SIT oz. za 29,29% več kot v letu 2000,
- dosegla 25,3 mia SIT naložb oz. 44,16% več kot preteklo leto,
- dosegla izgubo v višini 2,06 mia SIT, kar je bolje kot leto poprej, ki ga je zaključila z izgubo v višini 2,48 mia SIT,
- osnovni kapital z rezervami je znašal leta 2001 1,78 mia SIT.

10.7. Vzajemna zdravstvena zavarovalnica, d.v.z.

Vzajemna zdravstvena zavarovalnica je specializirana za nudenje prostovoljnih zdravstvenih zavarovanj. Predstavlja tudi nadgradnjo obveznega zdravstvenega zavarovanja v Sloveniji. Ustanovljena je bila 1. novembra 1999. Cilj družbe je zadovoljevanje interesov zavarovancev, ne pa ustvarjanje dobička, saj Vzajemna ni delniška družba. Ustvarjeni presežki poslovanja so namenjeni v korist zavarovancev in so v obliki bonusov ali varnostnih rezerv. S tem je omogočeno tudi stabilnejše poslovanje družbe. 31.12.2001 je imela zdravstvena zavarovalnica 169 zaposlenih. Zavarovalnica ima 55 enot v celotni poslovni mreži ter 10 poslovnih enot najvišje ravni. V letu 2001 je znašala bruto obračunana premija, glede na 20,81% tržni delež med zavarovalnicami in bruto premijo 230.029.774.000,00 SIT, približno 47869 mio SIT.

Bruto obračunana premija na zaposlenega je znašala 283,30 mio SIT, s čimer je Vzajemna med zavarovalnicami in drugimi članicami SZZ po poslovni učinkovitosti najuspešnejša. Indeks rasti bruto obračunane premije znaša za leto 2001 – 114,9.

Slika 9: Zavarovalni portfelj glede na bruto obračunano premijo v letu 2001

Vir: Statistični zavarovalniški bilten, 2002, str. 28.

Načelo vzajemnosti predstavlja temelj odnosov v Vzajemni. Vzajemnost pomeni, da vsi zavarovanci, ki so hkrati tudi člani družbe, prispevajo približno enak delež pri kritju stroškov zdravstvenih storitev v primeru bolezni ali poškodbe. To pomeni, da starejši člani, pri katerih je višje tveganje bolezni ali poškodbe, plačujejo nižje premije od izračunanih, razliko pa prevzemajo mlajši člani. Slednji imajo v premijo vključen določen znesek, ki predstavlja varčevanje in naložbo za starejša leta, ko bodo stroški za zdravljenje višji. Takrat bodo na osnovi medgeneracijskega sporazuma plačevali nižje premije. Medgeneracijska izravnava stroškov je pomembna pridobitev socialne politike.

Zavarovalnica je v letu 2001:

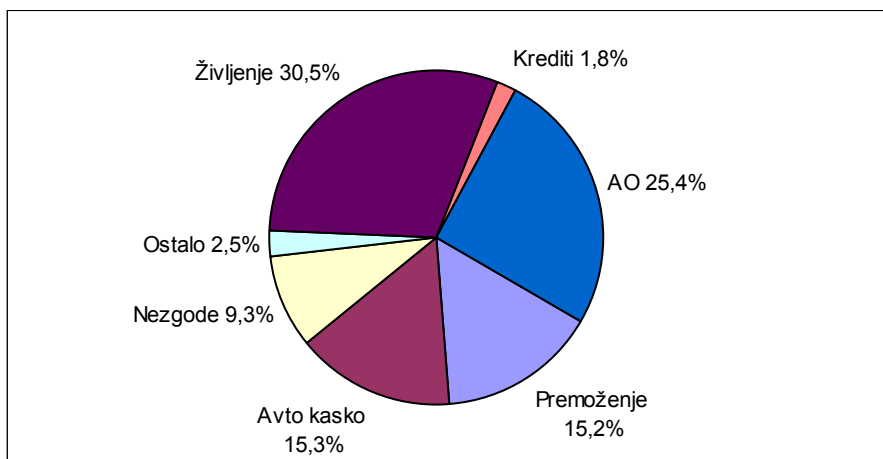
- dosegla bilančno vsoto 24,5 mia SIT ali za približno 24% več kot v letu 2000,
- povečala čiste tehnične rezervacije na 14,8 mia SIT oz. za 31,1% več kot v letu 2000,
- dosegla 17,7 mia SIT naložb oz. za 33,3% več kot preteklo leto,
- dosegla dobiček v višini 786,1 mio SIT, glede na leto 2000, ki ga je zaključila z dobičkom v višini 669,3 mio SIT,
- osnovni kapital z rezervami je znašal leta 2001 5,1 mia SIT, kar je za 25,9% več kot leta 2000.

10.8. Zavarovalnica Maribor, d.d.

Delniška družba je bila registrirana 26. decembra 1990. 31.12.2001 je splošna zavarovalnica imela 656 zaposlenih. Zavarovalnica ima 132 enot v celotni poslovni mreži, ter 9 poslovnih enot najvišje ravni. V letu 2001 je znašala bruto obračunana premija, glede na 12,93% tržni delež med zavarovalnicami in bruto premijo 230.029.774.000,00 SIT, približno 29742 mio SIT.

Bruto obračunana premija na zaposlenega je znašala 45,33 mio SIT, s čimer je zavarovalnica Maribor med zavarovalnicami in drugimi članicami SZZ po poslovni učinkovitosti na šestem mestu. Indeks rasti bruto obračunane premije znaša za leto 2001 – 113,1.

Slika 10: Zavarovalni portfelj glede na bruto obračunano premijo v letu 2001

Vir: Statistični zavarovalniški bilten, 2002, str. 29.

Delniški kapital Zavarovalnice Maribor je v celoti slovenski. Delničarji so Nova KB Maribor, d.d. (44,46%), Pozavarovalnica Sava, d.d. (40,61%), Probanka, d.d. (8,8%), Perutnina Ptuj, d.d. (2,68), ostali delničarji (3,45%).

Zavarovalnica je v letu 2001:

- dosegla bilančno vsoto 48,5 mia SIT ali za 17,3% več kot v letu 2000,
- povečala čiste tehnične rezervacije na 48,4 mia SIT oz. za 38,5% več kot v letu 2000,
- dosegla 42,6 mia SIT naložb oz. 22,4% več kot preteklo leto,
- dosegla 17% rast premije premoženjskih zavarovanj v primerjavi s predhodnim letom ob 8% povečanju kosmatih škod,
- dosegla izgubo v višini 5,6 mia SIT glede na dobiček v letu 2000 v višini 431,2 mio SIT,
- višina osnovnega kapitala z rezervami je bila negativna v višini 2,7 mia SIT zaradi izgube obračunskega obdobja v višini 5,6 mia SIT.

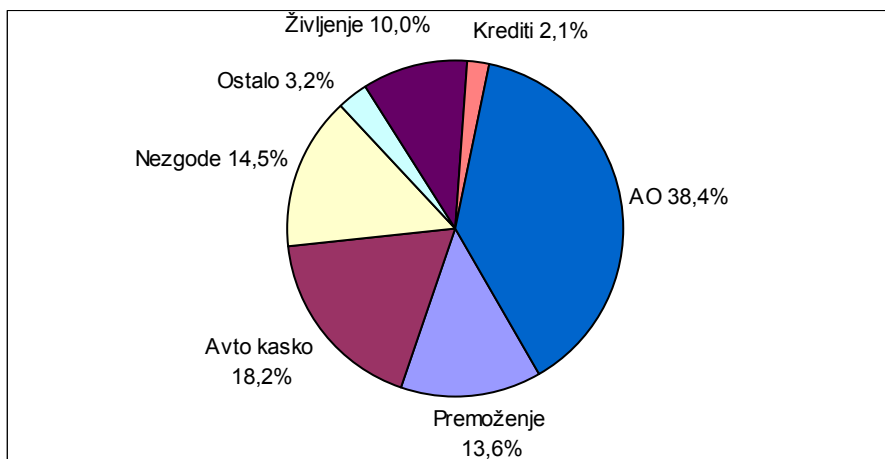
10.9. Zavarovalnica Tilia, d.d.

Delniška družba je bila registrirana 27. decembra 1990. 31.12.2001 je splošna zavarovalnica imela 192 zaposlenih. Zavarovalnica ima 24 enot v celotni poslovni mreži, ter 10 poslovnih enot enot najvišje ravni. V letu 2001 je znašala bruto obračunana premija, glede na 2,64% tržni delež med zavarovalnicami in bruto premijo 230.029.774.000,00 SIT, približno 6072 mio SIT.

Bruto obračunana premija na zaposlenega je znašala 31,60 mio SIT, s čimer je zavarovalnica Tilia med zavarovalnicami in drugimi članicami SZZ po poslovni učinkovitosti na devetem mestu. Indeks rasti bruto obračunane premije znaša za leto 2001 – 111,4.

Največji delež delniškega kapital v Zavarovalnici Tilia predstavlja Pozavarovalnica Sava, d.d. (99,2%), ostali delež (0,8%) predstavljajo fizične in pravne osebe.

Slika 11: Zavarovalni portfelj glede na bruto obračunano premijo v letu 2001

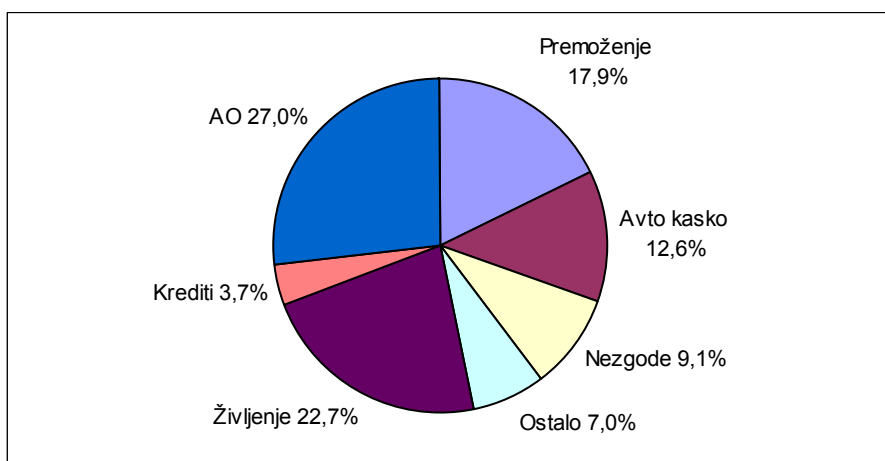

Vir: Statistični zavarovalniški bilten, 2002, str. 30.

10.10. Zavarovalnica Triglav, d.d.

Delniška družba je bila registrirana 28. decembra 1990. 31.12.2001 je splošna zavarovalnica imela 2439 zaposlenih, kar je največ med vsemi slovenskimi zavarovalnicami. Zavarovalnica ima 139 enot v celotni poslovni mreži ter 12 poslovnih (območnih) enot najvišje ravni. V letu 2001 je znašala bruto obračunana premija, glede na 40,90% tržni delež med zavarovalnicami in bruto premijo 230.029.774.000,00 SIT, približno 94082 mio SIT.

Slika 12: Zavarovalni portfelj glede na bruto obračunano premijo v letu 2001

Vir: Statistični zavarovalniški bilten, 2002, str. 31.

Bruto obračunana premija na zaposlenega je znašala 38,57 mio SIT, s čimer je zavarovalnica Triglav med zavarovalnicami in drugimi članicami SZZ po poslovni učinkovitosti na sedmem mestu. Indeks rasti bruto obračunane premije znaša za leto 2001 – 118,8.

Vprašanje kapitala je pereče v Zavarovalnici Triglav. Dne 11.2.2003 je Ustavno sodišče Republike Slovenije objavilo informacijo, da predstavlja 85% vsega kapitala družbeni kapital, ostalih 15% kapitala pa je zasebnega. V prihodnosti naj bi torej 85% družbenega kapitala prešlo v upravljanje Odškodninskega in Kapitalskega sklada.

Zavarovalnica je v letu 2001:

- dosegla bilančno vsoto 184,3 mia SIT ali za približno 23% več kot v letu 2000,
- povečala čiste tehnične rezervacije na 160,1 mia SIT oz. za 22,8% več kot v letu 2000,
- dosegla 162,9 mia SIT naložb oz. 22,6% več kot preteklo leto,
- dosegla čisti dobiček v višini 1,67 mia SIT, kar je za 21,7% manj kot leta 2000, ko je dosegla 2,14 mia SIT dobička,
- osnovni kapital z rezervami je znašal leta 2001 13,6 mia SIT.

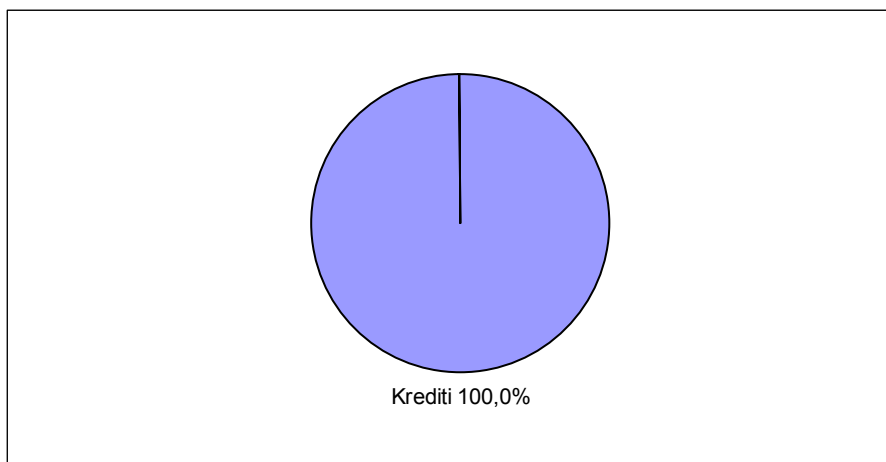
10.11. Slovenska izvozna družba, d.d.

Delniška družba je bila registrirana 27. oktobra 1992. 31.12.2001 je imela kreditna zavarovalnica 56 zaposlenih. Zavarovalnica ima 1 enoto v celotni poslovni mreži, ki predstavlja glavni sedež. V letu 2001 je znašala bruto obračunana premija, glede na 0,37% tržni delež med zavarovalnicami in bruto premijo 230.029.774.000,00 SIT, približno 851 mio SIT.

Bruto obračunana premija na zaposlenega je znašala 15,01 mio SIT, s čimer je Slovenska izvozna družba med zavarovalnicami in drugimi članicami SZZ po poslovni učinkovitosti na dvanajstem mestu. Indeks rasti bruto obračunane premije znaša za leto 2001 – 125,1.

Portfelj Slovenske izvozne družbe v celoti predstavljajo izvozni in domači krediti. Izvozno-kreditna agencija nudi svojim strankam, ki poslujejo in nastopajo na tujih in domačih trgih, različne finančne storitve in produkte. Slovenska izvozna družba opravlja funkcijo zavarovanja, financiranja in izdajanja garancij. Strankam nudi tudi dodatne storitve z informacijami o bonitetah bank in podjetij, rizičnosti tujih trgov, svetovanja na področjih prava idr.

Slika 13: Zavarovalni portfelj glede na bruto obračunano premijo v letu 2001

Vir: Statistični zavarovalniški bilten, 2002, str. 27.

Delniška družba ne vsebuje tujega kapitala. Delniški kapital zastopa 81 delničarjev in znaša 81.296.000 €. Delež Republike Slovenije znaša 91,1%, delež slovenskih bank 3,1%, slovenskih podjetij 4,7%, slovenskih zavarovalnic 1%, ostalih 0,1%.

Obseg zavarovalnih poslov je v letu 2001 znašal 1624 mio €. Od tega je bilo za 1561,3 mio € kratkoročnih, 62,728 mio € srednje in dolgoročnih ter 17,804 mio € investicij. Višina premij je znašala 6,7 mio €. Od tega je bilo 5,3 mio € kratkoročnih poslov ter približno 1,3 mio € pri srednje in dolgoročnih poslih. Višina škode je znašala 2,46 mio € in to zgolj pri kratkoročnih poslih. SID je leta 2001 financirala 1117 poslov 398-ih podjetij.

Slovenska izvozna družba je v letu 2001:

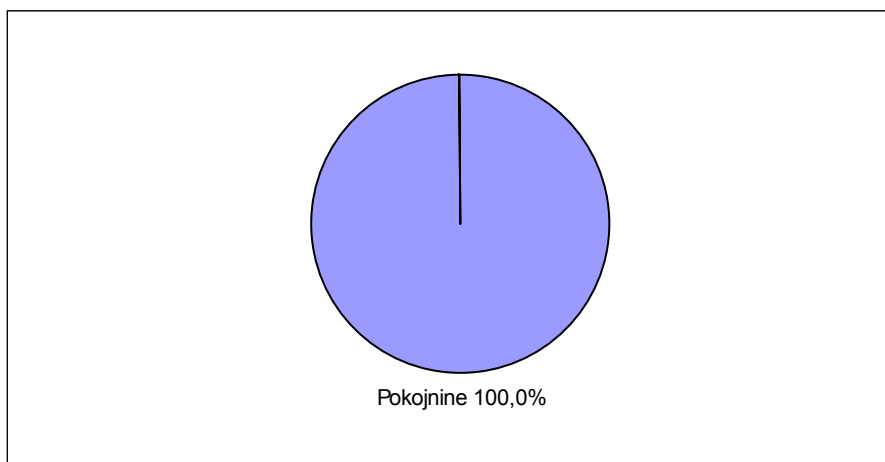
- dosegla bilančno vsoto 55,7 mia SIT ali za približno 35,1% več kot v letu 2000,
- povečala čiste tehnične rezervacije na 2,5 mia SIT oz. za 82,5% več kot v letu 2000,
- dosegla dobiček v višini 162,8 mio SIT, glede na leto 2000, ki ga je zaključila z dobičkom v višini 148,4 mio SIT,
- osnovni kapital je znašal leta 2001 dobre 9,3 mia SIT, kar je enako kot leta 2000.

10.12. Sklad obrtnikov in podjetnikov

Sklad je bil registriran 23. avgusta 1956. 31.12.2001 je imela pokojninska zavarovalnica 26 zaposlenih. Zavarovalnica ima 1 enoto v celotni poslovni mreži, ki je tudi sedež sklada. V letu 2001 je znašala bruto obračunana premija, glede na 0,85% tržni delež med zavarovalnicami in bruto premijo 230.029.774.000,00 SIT, približno 1955 mio SIT.

Bruto obračunana premija na zaposlenega je znašala 74,80 mio SIT, s čimer je Sklad obrtnikov in podjetnikov med zavarovalnicami in drugimi članicami SZZ po poslovni učinkovitosti na petem mestu. Indeks rasti bruto obračunane premije znaša za leto 2001 – 96,8.

Slika 14: Zavarovalni portfelj glede na bruto obračunano premijo v letu 2001

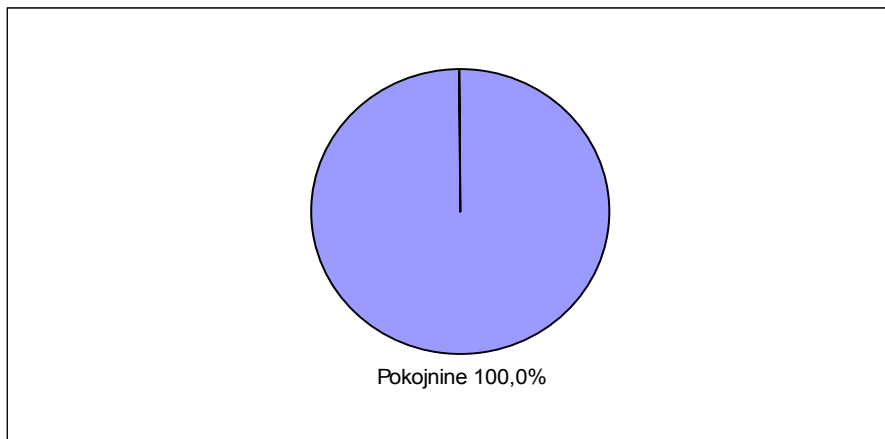
Vir: Statistični zavarovalniški bilten, 2002, str. 25.

10.13. Kapitalska družba pokojninskega in invalidskega zavarovanja, d.d.

Kapitalska družba upravlja z vrednostnimi papirji in drugimi sredstvi, ki jih je pridobila v postopku lastninskega preoblikovanja. Upravlja tudi tri sklade: Prvi pokojninski sklad, Sklad obveznega dodatnega zavarovanja in Kapitalski vzajemni pokojninski sklad. Delniška družba je

bila registrirana 18. decembra 1996. 31.12.2001 je imela pokojninska zavarovalnica 59 zaposlenih. Zavarovalnica ima 1 enoto v celotni poslovni mreži, ki je tudi sedež družbe. V letu 2001 je znašala bruto obračunana premija, glede na 2,06% tržni delež med zavarovalnicami in bruto premijo 230.029.774.000,00 SIT, približno 4738 mio SIT.

Slika 15: Zavarovalni portfelj glede na bruto obračunano premijo v letu 2001

Vir: Statistični zavarovalniški bilten, 2002, str. 21.

Bruto obračunana premija na zaposlenega je znašala 80,35 mio SIT, s čimer je kapitalna družba med zavarovalnicami in drugimi članicami SZZ po poslovni učinkovitosti na četrtem mestu.

100% lastnik Kapitalne družbe pokojninskega in invalidskega zavarovanja je Republika Slovenija.

Kapitalna družba je v letu 2001:

- dosegla bilančno vsoto 153,7 mia SIT ali za približno 5,9% več kot v letu 2000,
- dosegla izgubo v višini dobrih 6 mia SIT, glede na leto 2000, ki ga je tudi zaključila z izgubo v višini 15,1 mia SIT,
- višina kapital je znašala leta 2001 145,4 mia SIT, kar je za 2,9% več kot leta 2000.

10.14. Concordia zavarovalnica, d.d.

Novembra leta 2002 je zavarovalnica Concordia prenehala obstajati. Preoblikovala se je v Triglav Zdravstveno zavarovalnico d.d., ki se ukvarja izključno z življenjskimi zavarovanji.

Ustanovljena je bila leta 1994 kot specializirana zavarovalnica življenjskih zavarovanj. Na začetku svojega delovanja je ponujala dodatna prostovoljna pokojninska zavarovanja, nato je ponudbo razširila še na nekatere oblike življenjskih zavarovanj.

31.12.2001 je imela zavarovalnica Concordia 39 zaposlenih. Največji delničar je bila Zavarovalnica Triglav d.d. (78,53%). Sledili so Zavarovalnica Triglav - kritni sklad življenjskih zavarovanj (14,84%), Kovinotehna d.d. Celje (2,88%), SCT d.d. (2,05%), Energoplan d.d. (0,69%) in Futura d.o.o. (0,52%).

Bruto obračunana premija na zaposlenega je znašala 2 mio SIT, s čimer je Concordia med zavarovalnicami in drugimi članicami SZZ po poslovni učinkovitosti na zadnjem mestu. Indeks rasti bruto obračunane premije znaša za leto 2001 – 63,2. Concordia je imela v letu 2001 največje zmanjšanje bruto obračunane premije na zaposlenega med zavarovalnicami in drugimi članicami SZZ.

Zavarovalnica je v letu 2001:

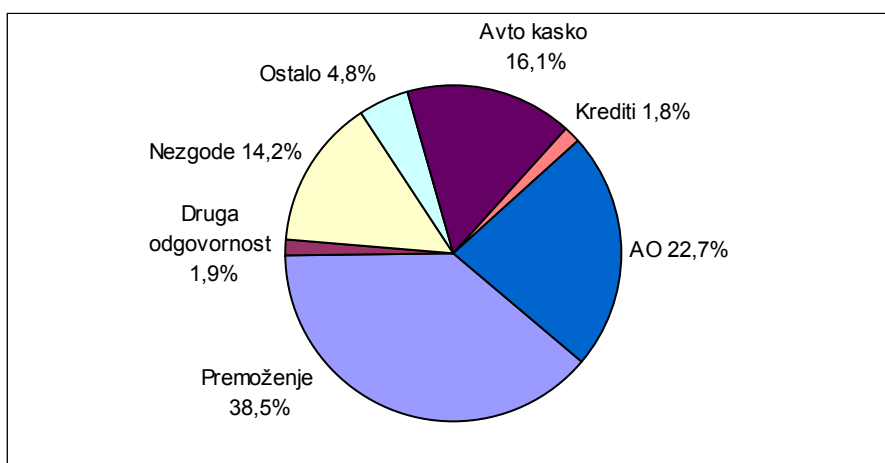
- dosegla bilančno vsoto 294,66 mio SIT ali za približno 32,4% manj kot v letu 2000,
- zmanjšala čiste tehnične rezervacije na 48,05 mio SIT oz. za 70,2% manj kot v letu 2000,
- dosegla 283,1 mio SIT naložb oz. 25,2% manj kot preteklo leto,
- dosegla čisti dobiček v višini 42,3 mio SIT, kar je za 9,15% več kot leta 2000, ko je dosegla 38,7 mio SIT dobička,
- osnovni kapital z rezervami je znašal leta 2001 240,03 mio SIT.

10.15. Pozavarovalnica Sava, d.d.

Delniška družba je bila registrirana 28. decembra 1990. 31.12.2001 je imela pozavarovalnica 39 zaposlenih. Zavarovalnica ima 1 enoto v celotni poslovni mreži, kjer je sedež družbe. V letu 2001 je znašala bruto obračunana pozavarovalna premija, glede na 59,62% tržni delež med pozavarovalnicama in bruto premijo 21.689.262.000,00 SIT, približno 12931 mio SIT.

Bruto obračunana premija na zaposlenega je znašala 331,59 mio SIT, s čimer je pozavarovalnica Sava med pozavarovalnicama po poslovni učinkovitosti na drugem mestu. Indeks rasti bruto obračunane premije znaša za leto 2001 – 119,7.

Slika 16: Pozavarovalni portfelj glede na bruto obračunano premijo v letu 2001

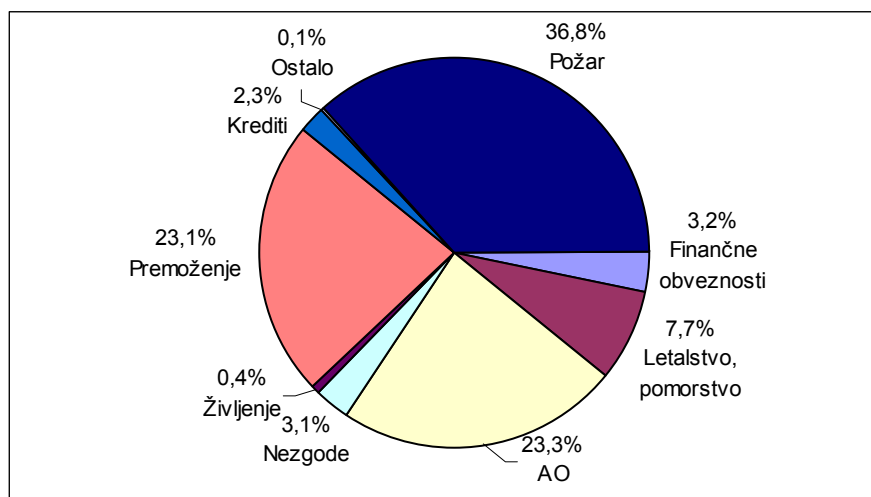

Vir: Statistični zavarovalniški bilten, 2002, str. 24.

10.16. Pozavarovalnica Triglav Re, d.d.

Delniška družba je bila registrirana decembra 1998. 31.12.2001 je imela pozavarovalnica 15 zaposlenih. Zavarovalnica ima 1 enoto v svoji poslovni mreži, kjer je tudi sedež družbe. V letu 2001 je znašala bruto obračunana pozavarovalna premija, glede na 40,38% tržni delež med pozavarovalnicama in bruto premijo 21.689.262.000,00 SIT, približno 8758 mio SIT.

Slika 17: Pozavarovalni portfelj glede na bruto obračunano premijo v letu 2001

Vir: Letno poročilo Triglav Re, d.d., 2001.

Bruto obračunana premija na zaposlenega je znašala 583,86 mio SIT s čimer je pozavarovalnica Triglav RE med pozavarovalnicama po poslovni učinkovitosti na prvem mestu. Indeks rasti bruto obračunane premije znaša za leto 2001 – 124,6.

Zavarovalnica je v letu 2001:

- dosegla bilančno vsoto 10,1 mia SIT ali za približno 42,1% več kot v letu 2000,
- povečala čiste tehnične rezervacije na 3494,4 mio SIT oz. za 49,9% več kot v letu 2000,
- dosegla 4590 mio SIT naložb oz. 118,3% več kot preteklo leto,
- osnovni kapital z rezervami je znašal leta 2001 1481,1 mio SIT.

11. ZAVAROVALNE IN POZAVAROVALNE DRUŽBE V PRETEKLIH LETIH

Leta 2001 je v Sloveniji poslovalo 14 zavarovalnic in 2 pozavarovalnici. Število zavarovalnih družb se je od leta 1991 spreminjalo. Leta 1991 in 1992 je poslovalo 7 zavarovalnic, leta 1993 in 1994 10 zavarovalnic, leta 1995 se je število povečalo na 13. Leto kasneje je število zavarovalnic upadlo na 12. Od leta 1997 pa v Sloveniji deluje 14 zavarovalnic. Število pozavarovalnih družb je bilo v obdobju 1991-1998 nespremenjeno. Delovali sta dve pozavarovalnici. Leta 1999 in 2000 se je število pozavarovalnic povečalo na 3. Na tržišče je takrat vstopila pozavarovalnica Inter, ki se je kasneje spojila z zavarovalnico Prima, ta pa se je sredi junija 2001 preimenovala v zavarovalnico Grawe.

Tabela 5: Število zavarovalnih in pozavarovalnih družb v Sloveniji v obdobju 1991-2001

Leto	Število zavarovalnih družb	Število pozavarovalnih družb	Skupaj število zavarovalnih in pozavarovalnih družb
1991	7	2	9
1992	7	2	9
1993	10	2	12
1994	10	2	12
1995	13	2	15
1996	12	2	14
1997	14	2	16
1998	14	2	16
1999	14	3	17
2000	14	3	17
2001	14	2	16

Vir: Statistični zavarovalniški bilten, 2002, str. 14.

Torej lahko ugotovimo, da se je število zavarovalnih družb v zadnjem desetletju povečalo. Na slovenskem zavarovalnem trgu je bilo leta 2001 16 zavarovalnih družb, 11 zavarovalnic, ki delujejo po zakonu o zavarovalništvu, 3 družbe, ki le deloma delujejo po zakonu o zavarovalništvu in 2 pozavarovalnici.

Glede na portfelj zavarovalniških produktov je bilo v Sloveniji leta 2001 največ kompozitnih zavarovalnic, ki se ukvarjajo s trženjem produktov premoženjskih in življenjskih zavarovanj. Kompozitnih zavarovalnih družb je bilo devet. Poleg kompozitnih zavarovalnic so bile na trgu prisotne tudi tri življenjske zavarovalnice, ki so se ukvarjale izključno s trženjem življenjskih zavarovanj, ena za trženje prostovoljnega zdravstvenega zavarovanja in ena za trženje izvoznih kreditov (glej Prilogo 7).

12. LASTNIŠTVO ZAVAROVALNIC IN POZAVAROVALNIC

V letu 2001 so bile v Sloveniji zavarovalnice in pozavarovalnici, ki so imele različno organizacijsko obliko. Imeli smo eno vzajemno družbo, en sklad in štirinajst delniških družb. Tuj kapital je bil zastopan v petih družbah. Večinski delež tujega kapitala je prevladoval v zavarovalnici Merkur, Grawe in Generali. V zavarovalnici Adriatic in pozavarovalnici Sava pa je bil prisoten manjšinski delež tujega kapitala. Zastopanost posameznih deležev lahko vidimo v Tabeli 6.

Tabela 6: Domače in tuje lastništvo slovenskih zavarovalnic in pozavarovalnic v letu 2001⁵

Zavarovalnica, pozavarovalnica	Delež tujega lastništva	Delež domačega lastništva
Adriatic, zavarovalna družba, d.d.	0,22%	99,78%
Generali, zavarovalnica, d.d.	100%	0%
Grawe, zavarovalnica, d.d.	96,06%	3,94%
Krekova zavarovalnica, d.d.	0%	100%
Merkur zavarovalnica, d.d.	99,91%	0,09%
Slovenica, zavarovalniška hiša, d.d.	0%	100%
Zavarovalnica Maribor, d.d.	0%	100%
Zavarovalnica Tilia, d.d.	0%	100%
Zavarovalnica Triglav, d.d.	0%	100%
Slovenska izvozna družba, d.d.	0%	100%
Kapitalska družba pokojninskega in invalidskega zavarovanja, d.d.	0%	100%
Concordia zavarovalnica, d.d.	0%	100%
Pozavarovalnica Sava, d.d.	8%	92%
Pozavarovalnica Triglav RE	0%	100%

Vir: Statistični zavarovalniški bilten, 2002, str. 18-31.

13. RAZVOJ SLOVENSKEGA ZAVAROVALNEGA TRGA

13.1. Zavarovalne, pozavarovalne premije in odškodnine v letih 1991-2001

Zavarovalne in pozavarovalne premije, ki so prikazane v Prilogah 8, 9 in 10, prikazujejo stanje na slovenskem trgu in so izračunane na podlagi 11-ih zavarovalnic in treh drugih članic Slovenskega zavarovalnega združenja. Indeks rasti premij ne vključuje inflacije. Deleži premij v BDP so izračunani glede na velikosti BDP-ja po tekočih cenah za vsako posamezno leto.

Razvidno je, da se je višina *zavarovalnih premij* v zadnjih 11-ih letih izredno povečala in v letu 2001 predstavlja 5,04% BDP. Letna rast zavarovalne premije je leta 2001 znašala 19,3% in je za približno 54% višja kot leto poprej. Letna stopnja rasti je bila najvišja od leta 1995, vendar manjša kot stopnja rasti od 1991 do 1994 leta. Skupno obračunano premijo je uspelo povečati zavarovalnicam na nekaj več kot 230 mia SIT. Največji del zavarovalne premije predstavljajo neživljenjska zavarovanja z 78,63%, manjši del, ki pa izkazuje zelo visoko letne stopnje rasti, pa 21,36%. Letna stopnja rasti življenjskih zavarovanj je znašala leta 2001 31,5%, neživljenjskih pa 16,3%. Opazen je trend večje pomembnosti življenjskih zavarovanj.

Tudi obseg *pozavarovalnih premij* se je v 11-ih letih povečal, sam delež v BDP pa se je zmanjšal na 0,47%. Letna rast pozavarovalne premije je bila leta 2001 približno trikrat višja kot leto poprej in je znašala 15,3%. Najvišji delež pozavarovalnih premij predstavlja pozavarovanje neživljenjskih zavarovanj z 99,04%, skoraj zanemarljiv delež pa predstavlja pozavarovanje življenjskih zavarovanj z 0,96%. V letu 2001 je delež premije pozavarovanja življenjskih

⁵ v tabeli nista predstavljena Sklad obrtnikov in podjetnikov in Vzajemna zdravstvena zavarovalnica, d.v.z.

zavarovanj upadel za 8,8%. Nasprotno pa se je obseg pozavarovanja neživljenjskih zavarovanj povečal za 15,6%.

V Prilogah 11, 12 in 13 so prikazane odškodnine oz. zavarovalnine na podlagi podatkov 11-ih zavarovalnic in treh drugih članic Slovenskega zavarovalnega združenja. Indeks rasti odškodnin tudi ne vključuje inflacije. Kosmate odškodnine nimajo upoštevanih cenilnih stroškov.

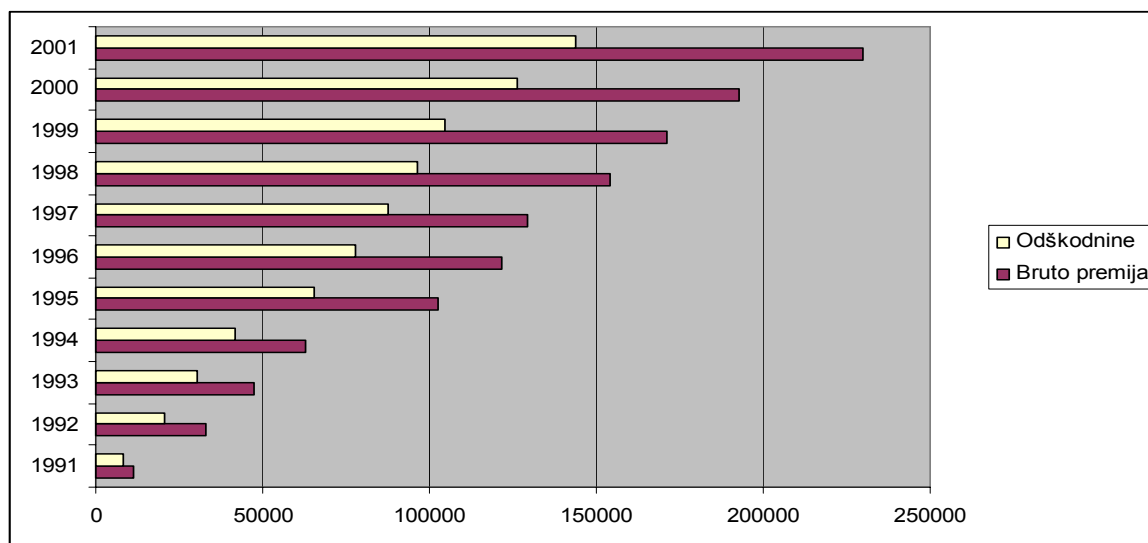
Zavarovalnine (odškodnine) zavarovanja so v letu 2001 znašale skoraj 144 mia SIT. Stopnja letne rasti je znašala 14% in je glede na preteklo leto upadla za 33,3%. Največji del zavarovalnin predstavljajo odškodnine neživljenjskih zavarovanj z 89,99%, ki so v letu 2001 izkazale 13,9% rast, katera pa je za 3,9 odstotnih točk manjša kot na preteklo leto. Skromen, dober 10 odstotni delež zavarovalnin pa predstavljajo odškodnine življenjskih zavarovanj, katerih letna stopnja rasti je znašala 14,4% in je glede na preteklo leto zelo upadla. Razlika je kar v 45,9 odstotnih točkah oz. letna stopnja rasti je bila leta 2001 za 4,18-krat manjša kot letna stopnja rasti v letu 2000.

Zavarovalnine (odškodnine) pozavarovanja pa so leta 2001 znašale dobrih 16 mia SIT. Letna stopnja rasti je bila skromnih 0,5%. Glede na preteklih 7 let je bila to najmanjša letna stopnja rasti. Največji 99,58% del zavarovalnin pozavarovanja predstavljajo odškodnine neživljenjskih pozavarovanj, skromnejši 0,42% del pa predstavljajo zavarovalnine življenjskih zavarovanj. Pri slednjih je bila letna stopnja rasti v letu 2001 negativna in je znašala -41,3%. Letna stopnja rasti zavarovalnin neživljenjskih pozavarovanj je znašala leta 2001 0,8% in je bila najmanjša v zadnjih 7-ih letih.

13.2. Področje zavarovanja

Boljši pregled med zavarovalnimi odškodninami in zavarovalnimi premijami v posameznih letih nam prikaže Slika 18.

Slika 18: Primerjava deleža bruto premije in odškodnin v letih 1991-2001 pri zavarovalnicah (v 10⁶ SIT)

Vir: Priloga 8 in 11.

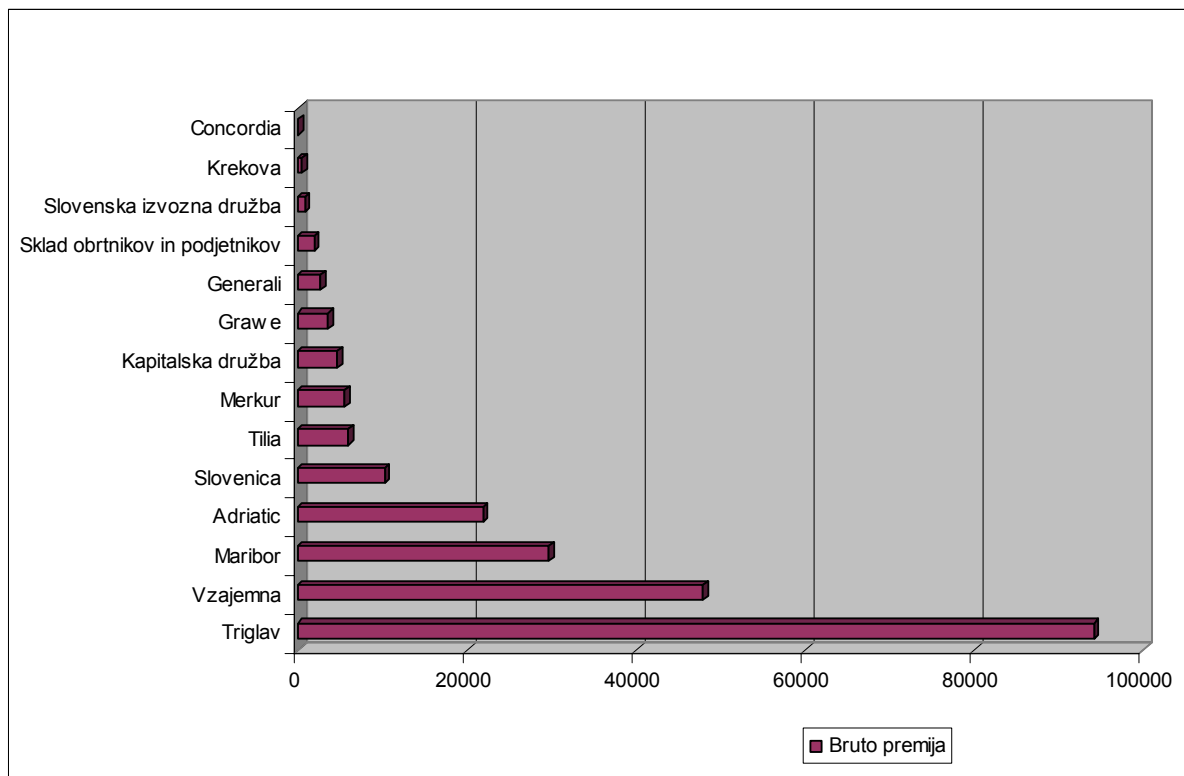
Zavarovalnice, ki delujejo po Zakonu o zavarovalništvu, so v letu 2001 zbrale 222,5 mia SIT bruto obračunane premije, druge članice Slovenskega zavarovalnega združenja pa so zbrale 7,5 milijarde SIT bruto obračunane premije.

Iz Slike 19 je razviden delež, ki so ga prispevale posamezne zavarovalnice v letu 2001. Vidimo, da je Zavarovalnica Triglav zbrala kar največ bruto premij v višini 94,08 mia SIT. Štiri največje zavarovalnice, Triglav, Vzajemna, Maribor in Adriatic, ki imajo najvišji 79,11% skupni tržni delež, so največ prispevale k celotni bruto zavarovalni premiji v višini 193,61 mia SIT. Ostalih 10 zavarovalnic je zbralo manjši del bruto premij v višini 36,64 mia SIT.

Vendar pa je glede na leto 2000 znesek zbranih bruto premij najbolj povečala zavarovalnica Generali. Povečala jih je za kar 35,5% glede na leto poprej. Drugo najvišjo rast je dosegla Slovenska izvozna družba s 25,1%, na tretjem mestu pa je bila po letni rasti zbranih bruto premij zavarovalnica Adriatic. Letna rast slednje je znašala 22,4%.

Na področju življenjskega in neživljenjskega zavarovanja ima največjo vlogo zavarovalnica Triglav, ki nadzira svoj položaj s 40,9% deležem. Po kvantitativni vlogi, ki jo imajo zavarovalnice na slovenskem tržišču, ji sledijo še ostale zavarovalnice, po zaporedju, ki je razviden iz Slike 19.

Slika 19: Primerjava deleža bruto obračunanih premij v letu 2001 po posameznih zavarovalnicah (v 10⁶ SIT)

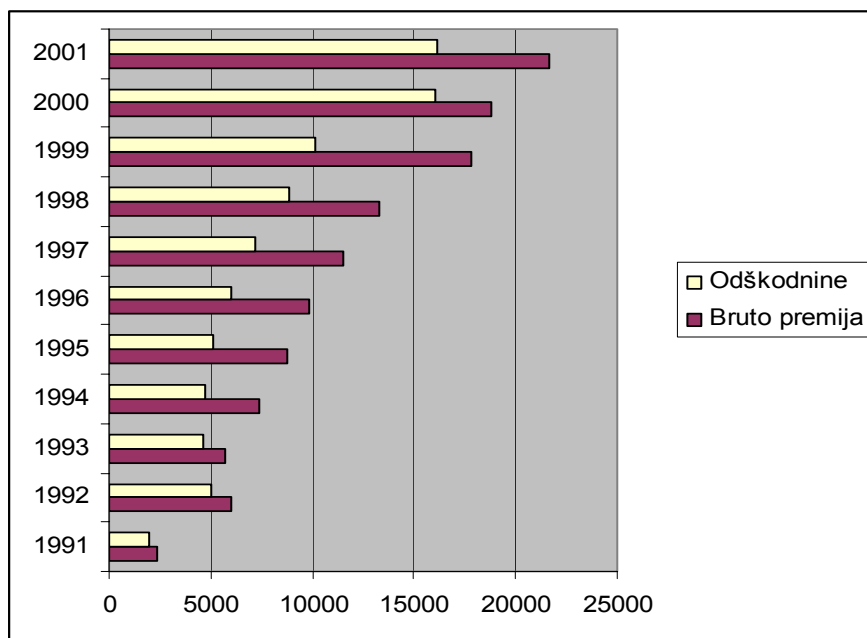

Vir: Priloge 8, 11, 14.

13.3. Področje pozavarovanja

Boljši pregled gibanj med bruto obračunanimi premijami in odškodninami na področju pozavarovanj nam prikazuje Slika 20.

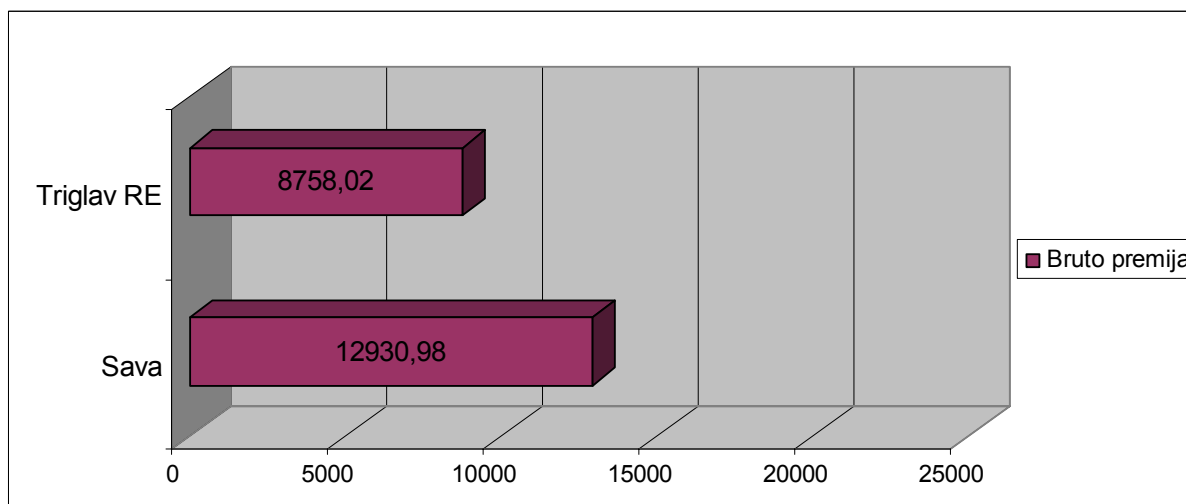
Slika 20: Primerjava deleža bruto pozavarovalne premije in pozavarovalnih odškodnin v letih 1991-2001 pri pozavarovalnicah (v 10⁶ SIT)

Vir: Priloga 8 in 11.

Obe pozavarovalnici sta zbrali skoraj 21,7 mia SIT bruto obračunane premije. Največji delež bruto premij je zbrala pozavarovalnica Sava v višini 12,93 mia SIT, ostalo bruto premijo v višini 8,75 mia SIT pa je zbrala pozavarovalnica Triglav RE (Slika 21). Skupno sta obe pozavarovalnici imeli za 16,13 mia SIT pozavarovalnih odškodnin.

Slika 21: Primerjava deleža bruto obračunanih pozavarovalnih premij v letu 2001 po posameznih pozavarovalnicah (v 10⁶ SIT)

Vir: Priloge 8, 11, 14.

13.4. Tržni deleži na zavarovalniškem trgu v letu 2001

Največji tržni delež pri zavarovalnicah je dosegla zavarovalnica Triglav z 42,28%, tako na področju življenjskih kot premoženjskih zavarovanj. Tržni delež devetih manjših zavarovalnic pa znaša skupno le 36%. Druga največja zavarovalnica Vzajemna dosega polovični delež zavarovalnice Triglav.

Na področju pozavarovanj se kaže rast tržnega deleža pozavarovalnice Triglav Re, ki obvladuje 40,38% pozavarovalnega trga. Višji tržni delež obvladuje pozavarovalnica Sava z 59,62%. Slednja ima velik vlogo na področju življenjskih pozavarovanj, vendar pa njena vloga na področju premoženjskih pozavarovanj upada. Obratno se tam krepi moč pozavarovalnice Triglav Re.

Med tržnimi deleži drugih članic SZZ ima močno vlogo Kapitalska družba, saj nadzira skoraj 63% trga. Na področju življenjskih zavarovanj je vloga Kapitalske družbe še večja s skoraj 72% deležem. Vendar pa ima Slovenska izvozna družba popolni nadzor v portfelju premoženjskih zavarovanj, kjer dosega 100% tržni delež med drugimi članicami SZZ.

Točne tržne deleže vidimo v Prilogi 14, kjer so tržni deleži *zavarovalnic* obračunani glede na znesek bruto obračunanih premij 11-ih zavarovalnic – 222,502 mia SIT. Tržni deleži *pozavarovalnic* so obračunani glede na skupni znesek bruto obračunanih premij pozavarovalnic – 21,689 mia SIT. Tržni deleži *drugih članic SZZ* so obračunani glede na bruto premije treh članic SZZ – 7,527 mia SIT. Tržni deleži *zavarovalnic in drugih članic SZZ* so obračunani glede na bruto premije 11-ih zavarovalnic in 3 članic SZZ – 230,029 mia SIT.

13.5. Koncentracija zavarovalnega trga

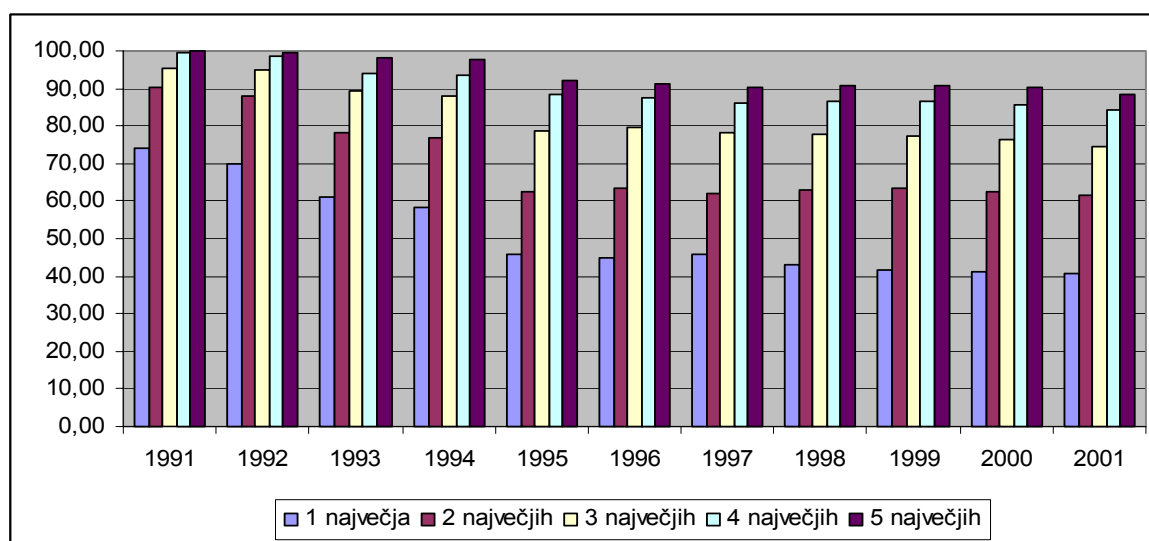
Za slovenski zavarovalni trg je še vedno značilna asimetrična porazdelitev bruto obračunane premije celotnega portfelja. Ena sama zavarovalnica je leta 2001 zbrala več kot dve petini vse premije, delež desetih manjših zavarovalnic pa znaša 15,84%. Vendar pa se tržni deleži na splošno prerazdeljujejo v korist manjših zavarovalnic. Tu imajo pomembno vlogo zavarovalnice Generali, Merkur in Grawe z večinskim tujim kapitalom, katerih rast močno presega povprečje, njihovi tržni deleži in vpliv na sam trg pa je še vedno razmeroma majhen (Bešter et. al., 2001, str. 63).

Leta 1991 je največja zavarovalnica Triglav obvladovala 74,20% vsega trga. Njen delež pa se je vsako leto zmanjševal in se tudi znižuje, tako, da je v letu 2001 znašal 40,90%. Tudi če gledamo kumuliranje tržnega deleža treh največjih zavarovalnic za leti 1991 in 2001, vidimo, da prihaja do zmanjševanja koncentracije trga. Leta 1991 so tri največje zavarovalnice obvladovale dobrih 95% trga, leta 2001 pa ga obvladujejo le še 74,6%. Deset največjih zavarovalnic je leta 1993 in 1994 100% pokrivalo ves trg, leta 2001 pa so imele 98,51% tržni delež. To je razvidno iz Tabele 7 in Slike 22 na naslednji strani.

Tabela 7: Koncentracija zavarovalnega trga v letih 1991-2001

Kumulativa ⁶	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
1 največja	74,2	69,8	60,9	58,2	45,9	45,0	45,9	43,0	41,5	41,0	40,9
2 največjih	90,2	87,7	78,3	76,7	62,5	63,2	62,2	62,9	63,4	62,6	61,7
3 največjih	95,5	94,9	89,2	88,1	78,6	79,6	78,4	77,8	77,4	76,2	74,6
4 največjih	99,4	98,7	93,8	93,7	88,3	87,6	86,1	86,6	86,5	85,5	84,1
5 največjih	99,9	99,3	98,1	97,8	92,1	91,4	90,2	90,6	90,9	90,1	88,6

Vir: Projekt: Razvoj trga kapitala v Sloveniji, 2001, str. 63.

Slika 22: Grafični prikaz koncentracije zavarovalnega trga v letih 1991-2001 pri 5-ih največjih zavarovalnicah

Vir: Tabela 7.

14. ZAVAROVANJA PO ZAVAROVALNIH VRSTAH

V letu 2001 so zavarovalnice sklepale zavarovanja za 19 različnih zavarovalnih vrst. Največji delež so predstavljali zdravstveno zavarovanje s 25,17%, življenjska zavarovanja z 21,36% ter zavarovanje avtomobilske odgovornosti z 18,91%. Tri največje zavarovalne vrste so zbrale kar 65,44% vse bruto obračunane zavarovalne premije oziroma 150,5 mia SIT premij. Prvih deset najmanjših zavarovalnih vrst pa je zbralo skromnih 1,57% bruto obračunane premije oziroma 3,6 mia SIT premij (glej Prilogo 15).

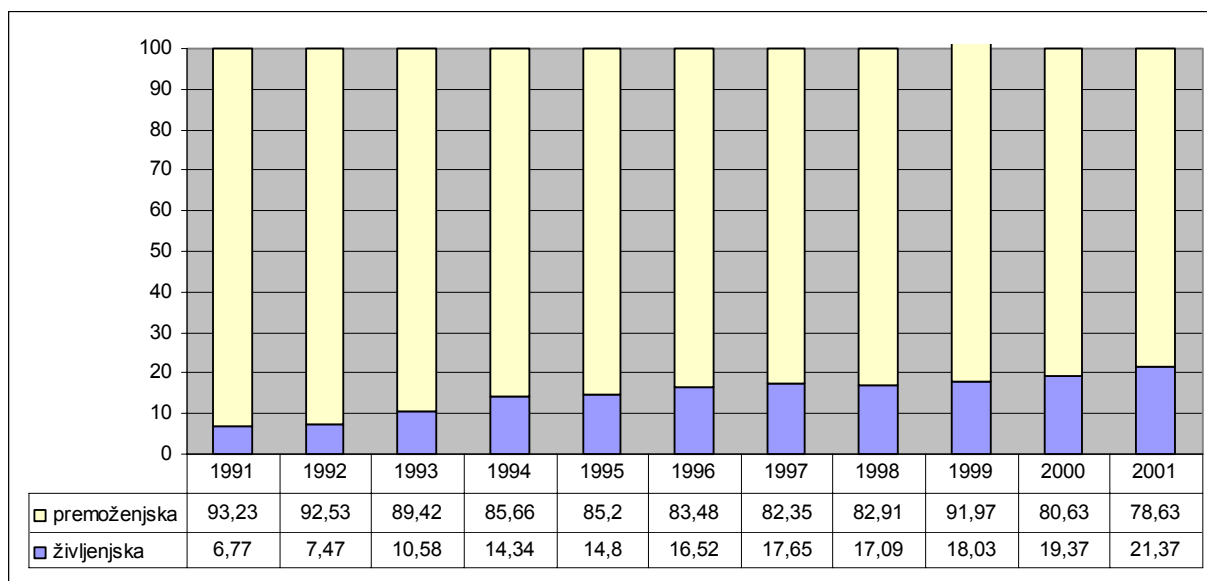
Zavarovalne vrste se delijo v dve glavni skupini: življenjska zavarovanja (angl. life insurance) in premoženjska zavarovanja (angl. non-life insurance). V okviru teh dveh zavarovalnih skupin zavarovalnice sklepajo 103 vrste različnih zavarovanj. Velika večina jih pripada skupini premoženjskih zavarovanj, s katerimi se v Sloveniji zbere približno 78,63% vse bruto premije oziroma 180,9 mia SIT. Njihov delež v premiji vsega portfelja pa se iz leta v leto manjša na račun povečevanja deleža življenjskih zavarovanj, katerih delež je 21,37%. Slednja so znašala leta 2001 49,1 mia SIT. Med življenjska zavarovanja spadajo življenjsko zavarovanje (zavarovanje za smrt, doživetje, smrt in doživetje, rentno zavarovanje, dodatno nezgodno

⁶ kumuliran tržni delež v % od skupne premije celotnega portfelja vseh zavarovalnih družb

zavarovanje, prostovoljna pokojninska in invalidska zavarovanja, drugo), zavarovanje za primer poroke oziroma rojstva, življenjsko zavarovanje, vezano na enote investicijskih skladov, tontine in zavarovanje s kapitalizacijo izplačil. Leta 2001 je življenjska zavarovanja sklepalo 12 zavarovalnih družb. Izmed teh so tri popolnoma specializirane za življenjska zavarovanja – Concordia, Sklad obrtnikov in podjetnikov ter Kapitalska družba pokojninskega in invalidskega zavarovanja. Vse ostale zavarovalnice so bile kompozitne in so kot take tudi tržile življenjska zavarovanja. Največji delež v življenjskih zavarovanjih ima zavarovanje za smrt in doživetje z 61,1%. Leta 2001 je bilo zbranih za 31,5% več bruto obračunanih premij življenjskih zavarovanj kot leto prej. Delež življenjskih zavarovanj v skupni premiji vsega portfelja pa se je povzpел na 21,37% oz. za dve odstotni točki.

Delež *premoženjskih zavarovanj* se manjša iz leta v leto. Tako se je od leta 1991 do 2001 delež premoženjskih zavarovanj zmanjšal za 14,6%. Po letu 2010 pa naj bi prišlo do izenačitve z deležem življenjskih zavarovanj. Delež premoženjskih zavarovanj je leta 2001 padel pod 80%. Premoženjska zavarovanja pa so kljub tendenci padanja v letu 2001 zbrala za 16,3% več bruto obračunanih premij kot leta 2000. Premoženjsko zavarovanje sestavljajo nezgodno zavarovanje, zdravstveno, premoženjsko, kasko zavarovanja (avtomobili, ladje, letala, železnica), odgovornostna zavarovanja (avtomobilska, ladje, letala, drugo), kreditna, požarna zavarovanja, zavarovanja finančnih izgub, stroškov postopka, kavcijsko zavarovanje, zavarovanje transporta blaga in zavarovanje pomoči turistom. Največji delež ima zdravstveno zavarovanje z 32%, na drugem mestu so zavarovanja odgovornosti s 27%, tretja po velikosti pa je zavarovanje premoženja s 14,6%. Tri največje zavarovalne vrste premoženjskih zavarovanj zberejo slabe ¾ vseh bruto obračunanih premij premoženjskih zavarovanj. V letu 2001 je bilo opazno predvsem povečanje deleža zavarovanj odgovornosti, in sicer za 2,2 odstotne točke. Deleži ostalih premoženjskih zavarovanj so se nekoliko zmanjšali. Med slednje spadajo nezgodna zavarovanja, kasko zavarovanje cestnih vozil, požarno zavarovanje, druga premoženjska zavarovanja, kreditna zavarovanja.

Slika 23: Gibanje deleža življenjskih in premoženjskih zavarovanj v skupni bruto obračunani premiji zavarovanja 1991-2001

Vir: Statistični zavarovalniški bilten, 2002, str. 40.

V strukturi vseh zavarovalnih vrst zavzemajo vodilni položaj prostovoljna zdravstvena zavarovanja s 25,9%, sledi zavarovalna vrsta zavarovanje odgovornosti lastnikov cestnih vozil z 19,5% celotne dosežene zavarovalne premije. Življenjska zavarovanja dosegajo 21,3% celotne premije in kasko zavarovanje cestnih vozil 9,9% dosežene zavarovalne premije. Predhodno leto, pa so zavarovanja odgovornosti lastnikov cestnih vozil dosegla višji delež v celotni zavarovalni premiji kot pa življenjska zavarovanja.

Skupni škodni rezultat po zavarovalnih vrstah se je leta 2001 izboljšal za 2 odstotni točki iz 0,66 na 0,64. Če gledamo posamično življenjska zavarovanja, ugotovimo, da se je škodni rezultat izboljšal za 1 odstotno točko iz 0,32 na 0,31, škodni rezultat premoženjskih zavarovanj razen zdravstvenih zavarovanj se je izboljšal za 4 odstotne točke iz 0,7 na 0,66. Edino poslabšanje škodnega rezultata je bilo pri prostovoljnih zdravstvenih zavarovanjih, saj se je poslabšal za 3 odstotne točke iz 0,8 na 0,83.

Škodni rezultat pri premoženjskih zavarovanjih (brez zdravstvenih) se je v desetih zavarovalnih vrstah izboljšal, v preostalih sedmih zavarovalnih vrstah pa se je poslabšal.

»Obračunane kosmate zavarovalne premije in obračunane kosmate odškodnine po posameznih zavarovalnih vrstah kažejo, da se je škodni rezultat poslabšal v zavarovalni vrsti kasko zavarovanj cestnih vozil (v letu 2001 je znašal 0,85), kar je posledica močnega porasta odškodnin v letu 2001 iz teh zavarovanj (realno povečanje za cca. 17,5%). Omenjeni vzrok za poslabšanje škodnega rezultata je prisoten tudi v zavarovalni vrsti zavarovanja odgovornosti popravilalcev ladij in ladjarjev (realno povečanje obračunanih kosmatih odškodnin v letu 2001 glede na predhodno leto je znašalo čez 1000%). Škodni rezultat se je poslabšal tudi v zavarovalni vrsti kreditnih zavarovanj (v letu 2001 je znašal 0,92), kar je posledica padca v obračunani kosmati zavarovalni premiji (realno so se obračunane kosmate zavarovalne premije znižale za cca. 7%). Izboljšal se je škodni rezultat zavarovalne vrste zavarovanja raznih finančnih izgub, kar je posledica zmanjšanja obračunanih kosmatih odškodnin v letu 2001 (realno znižanje za cca. 70%). In porasta obračunane zavarovalne premije za 25% realno. Zmanjšanje obračunanih kosmatih odškodnin v zavarovalni vrsti požarnih zavarovanj realno za 37%, je pripomoglo k izboljšanju škodnega rezultata. K izboljšanju škodnega rezultata v zavarovalni vrsti zavarovanje odgovornosti lastnikov cestnih vozil je pripomoglo zvišanje obračunane kosmate zavarovalne premije, ki je realno znašalo približno 18%.« (Poročevalec Državnega zbora RS, 2002, str. 13)

15. SKLEP

V diplomskem delu sem predstavil razmere na slovenskem zavarovalniškem tržišču leta 2001. Z zavarovanjem ustvarimo pogoje gospodarske varnosti za zavarovanca na podlagi zavarovalne pogodbe. Zavarovalec plača zavarovalnici premijo, ki pokriva nevarnosti zavarovanca. Zavarovalnica pa ob morebitnem škodnem dogodku izplača zavarovalno vsoto zavarovancu. Višina premije se določi s postopkom, ki ga imenujemo aktuarstvo. Slednje temelji na zakonu velikih števil. Zavarovalnica praviloma s pobranimi premijami zbere več, kot je njena obveznost pri nastalih škodnih primerih.

V Sloveniji so vse zavarovalnice leta 2001 zbrale za dobrih 230 mia SIT premij, nasprotno pa je znesek odškodnin znašal slabih 144 mia SIT. Škodni rezultat je bil 0,63. To pomeni, da so 63% zbranih premij predstavljale odškodnine zavarovalnic. Bruto domači proizvod Slovenije je znašal leta 2001 4.566 mia SIT. Zbrane premije zavarovalnic so znašale kar 5% BDP-ja. Pozavarovalnici pa sta leta 2001 zbrali za slabih 22 mia SIT premij in izplačali za 16 mia SIT odškodnin. Škodni rezultat je znašal 0,74. To je podatek, ki nam pove, da je vloga zavarovalnic in pozavarovalnic kot finančnih posrednikov izjemna. Zavarovalne družbe morajo zaradi svoje pomembne vloge v družbi tudi primerno zagotavljati stalno solventnost. Tudi nov zakon o zavarovalništvu, ki je začel veljati marca 2000, vpliva na strožje doseganje ustrezne kapitalske ustreznosti. Zavarovalnice morajo za vse zavarovalne posle oblikovati zavarovalno-tehnične rezervacije, ki so namenjene kritju prihodnjih obveznosti iz zavarovanj. Zavarovalno-tehnične rezervacije so se zadnja leta močno povečevale in so znašale leta 2001 313 mia SIT. Z rastjo rezervacij se povečuje tudi varnost in moč zavarovalnic, ki je pri prodaji nevidnih storitev nujna. Zavarovalnice oblikujejo tudi matematične rezervacije, ki so namenjene kritju obveznosti iz življenjskih, zdravstvenih in nezgodnih zavarovanj. Oblikovati pa morajo tudi druge zavarovalno-tehnične rezervacije, ki so namenjene pokrivanju prihodnjih obveznosti iz premoženjskih zavarovanj. Zavarovalnica ima tudi možnost izvrševanja naložb. Vendar je slednje omejeno oziroma regulirano s strani države. Pri tem mora upoštevati tudi naložbena načela – varnost, donosnost, likvidnost in ustaljenost.

Leta 2002 je slovensko zavarovalno tržišče obvladovalo štirinajst zavarovalnic in dve pozavarovalnici. Največji tržni delež med zavarovalnicami je imela v letu 2001 zavarovalnica Triglav, ki pa ni bila v ospredju po poslovni učinkovitosti. Najbolj poslovno učinkovita je bila Vzajemna zdravstvena zavarovalnica, ki po velikosti tržnega deleža sledi zavarovalnici Triglav. Pet največjih zavarovalnic je nadzorovalo 88,6% tržni delež. Leta 2001 je v Sloveniji delovalo 11 zavarovalnih družb samo po Zakonu o zavarovalništvu, 3 zavarovalne družbe pa so poleg slednjega pri svojem delovanju upoštevale predvsem druge zakone. Devet zavarovalnih družb je nudilo storitve premoženjskih in življenjskih zavarovanj, tri zavarovalne družbe so nudile samo življenjska, ostali dve pa samo premoženjska zavarovanja. Zavarovalne družbe so se razlikovale tudi glede pravno organizacijske oblike. Tako smo imeli leta 2002 največ oziroma štirinajst delniških družb, eno vzajemno družbo in en sklad. Imeli smo tri zavarovalnice, ki so imele večinsko tuje lastništvo. Zavarovalnice, ki so v večinski tuji lasti, dosegajo skupaj le 5,17% tržni delež pri premoženjskih in življenjskih zavarovanjih. S tega vidika niso nevarne in ne ogrožajo večjih zavarovalnic. Vendar pa je pričakovati njihovo vse hitrejšo rast, predvsem pri nujenju življenjskih zavarovanj. Med pozavarovalnicami je imela največji tržni delež pozavarovalnica Sava, še zlasti na področju življenjskih zavarovanj. Vendar se kaže tudi vse večja rast pozavarovalnice Triglav RE. Pozavarovalnica Triglav RE je bila v domačem lastništvu, pozavarovalnica Sava pa je imela večinsko domače lastništvo. Zavarovalnice so sklepale zavarovanja po različnih zavarovalnih vrstah. Ločimo dve glavni skupini, ki sta določeni po zakonu. Poznamo življenjska in premoženjska zavarovanja. Razmerje med premoženjskim in življenjskim zavarovanjem kaže na večjo pomembnost premoženjskih zavarovanj z 78,6% deležem. Vendar pa je opazen očiten trend povečevanja deleža življenjskih zavarovanj, ki se je od leta 1991 povečal za 215%.

Trend pri trženju zavarovalnih storitev bo šel, kot sem že omenil, v smeri življenjskih zavarovanj. Slovenija prehaja v družbo, v kateri se povečuje število starejšega prebivalstva, rodnost se zmanjšuje. Zato so potrebne spremembe na področju socialnega zavarovanja, saj obstoječe stanje predstavlja veliko breme za državo. Država je našla rešitev v zavarovalnicah, ki pomeni za slednje nove tržne priložnosti. Zavarovalnice lahko oblikujejo pokojninske družbe, ki lahko opravljajo samo posle prostovoljnega pokojninskega zavarovanja. Slednja vrsta zavarovanj bo verjetno v prihodnosti postala prioriteta pri prebivalstvu, ki bodo upoštevali prvino varčevanja.

16. LITERATURA

1. Barle Martina: Lastniški kapital zavarovalnic. Diplomsko delo. Ljubljana: Ekonomska fakulteta, 1998, 47 str.
2. Bešter Helena et al.: Projekt: Razvoj trga kapitala v Sloveniji. Razvojno poročilo o finančnem sektorju: Slovenija 2000. Časnik Finance, Ljubljana, 2001, november, str. 51-75.
3. Boncelj Jože: Zavarovalna ekonomika. Maribor, Obzorja, 1983. 351 str.
4. Borak Neven: Simulacijski model zavarovalnice. Dnevi slovenskega zavarovalništva. Bled : Društvo ekonomistov Ljubljana, 1996, 154 str.
5. Gorišek Jurij: Slovensko zavarovalništvo in prilagoditev zakonodaje. Naše gospodarstvo, Maribor, 40(1994), 6, str. 713-722.
6. Ivanjko Leo: Naložbe zavarovalnic. Davčno-finančna praksa, Maribor, 1(2000), 4, str. 22.
7. Ivanjko Šime: Kaj prinaša novi Zakon o zavarovalništvu. Davčno-finančna praksa, Maribor, 1(1999), 0, str.13.
8. Ivanjko Šime: Zavarovalna delniška družba in družba za vzajemno zavarovanje. Podjetje in delo, Ljubljana, 22(1996), 8, str. 1343-1364.
9. Kobal Ivan: Finančni vidik slovenskega zavarovalstva. Kapital, Maribor, 6(1996), 128, str. 23.
10. Kobal Ivan. Finančni vidik slovenskega zavarovalstva. Kapital, Maribor, 6(1996), 129, str. 34-36.
11. Končina Miro: Slovensko zavarovalništvo na pragu Evrope. Bančni vestnik, Ljubljana, 47(1998), 10, str. 18-21.
12. Ribnikar Ivan: Lastniški kapital. Bančni vestnik, Ljubljana, 41(1992), 11, str. 385.
13. Ribnikar Ivan: Monetarna ekonomija I. Ljubljana : Ekonomska fakulteta, 1999. 380 str.
14. Ribnikar Ivan: Odprava družbene lastnine podjetij, privatizacija in sprememba vzajemnih zavarovalnic v delniške družbe. Bančni vestnik, Ljubljana, 47(1998), 1-2, str. 61-62.

17. VIRI

1. Interna gradiva Adriatic, zavarovalna družba, d.d.
2. Interna gradiva Grawe, Zavarovalnica, d.d.
3. Interna gradiva Slovenica, zavarovalniška hiša, d.d.
4. Interna gradiva Triglav RE, d.d.
5. Interna gradiva Triglav, Zdravstvena zavarovalnica, d.d.
6. Letno poročilo Kapitalske družbe.
7. [URL: http://www.kapitalska-druzba.si/kad/KAD_LP_2001.pdf]
8. Letno poročilo Slovenske izvozne družbe. [URL: <http://www.sid.si/sidslo.nsf>]
9. Letno poročilo zavarovalnice Maribor.
[URL: http://www.zav.mb.si/uploads/media/Letno_Porocilo.pdf]

10. Letno poročilo zavarovalnice Triglav.
[URL:<http://www.triglav.creativ.si/splosno/porocilo2001/izkaz-uspeha.htm>]
11. Letno poročilo zavarovalnice Triglav.
[URL:<http://www.triglav.creativ.si/splosno/porocilo2001/bilanca-stanja.htm>]
12. Letno poročilo zavarovalnice Vzajemna.
[URL:http://www.vzajemna.si/files/letno_porocilo_2001.pdf]
13. Obzornik. Ljubljana : Zavarovalnica Triglav, d.d. , XXV(2002), 5, str. 1-2.
14. Poročevalec Državnega zbora RS, Ljubljana: Agencija za zavarovalni nadzor, 2002, 77, 61 str.
15. Poslovno poročilo zavarovalnice Merkur.
[URL: http://www.merkur-zav.si/pdf/merkur_poslovno_porocilo_2002.pdf]
16. Statistični letopis RS 2002. Ljubljana : Zavod RS za statistiko, 2002. str. 502-508
17. Statistični zavarovalniški bilten. Ljubljana : Slovensko zavarovalno združenje, 2002. 64 str.
18. Zakon o zavarovalnicah s komentarjem. Ljubljana : Gospodarski vestnik. 270 str.
19. Zakon o zavarovalništvu (Uradni list RS, št. 13/00).

PRILOGE

Kazalo prilog:

Priloga 1: Zbirni izkaz uspeha zavarovalnic za leto 2000 in 2001	1
Priloga 2: Zbirni izkaz uspeha pozavarovalnic za leto 2000 in 2001	3
Priloga 3: Zbirna bilanca stanja zavarovalnic na dan 31.12.2000 in 31.12.2001	5
Priloga 4: Zbirna bilanca stanja pozavarovalnic na dan 31.12.2000 in 31.12.2001	6
Priloga 5: Struktura naložb kritnih skladov v obdobju 1995-2001	8
Priloga 6: Struktura naložb kritnega premoženja v obdobju 1995-2001	8
Priloga 7: Število zavarovalnih družb v letih 1991-2001	9
Priloga 8: Premija vseh zavarovanj (življenjskih, neživljenjskih) v letih 1991-2001	10
Priloga 9: Premija življenjskih zavarovanj v letih 1991-2001	10
Priloga 10: Premija neživljenjskih zavarovanj v letih 1991-2001	10
Priloga 11: Odškodnine vseh zavarovanj (življenjskih, neživljenjskih) v letih 1991-2001	11
Priloga 12: Odškodnine življenjskih zavarovanj v letih 1991-2001	11
Priloga 13: Odškodnine neživljenjskih zavarovanj v letih 1991-2001	11
Priloga 14: Tržni deleži zavarovalnic, pozavarovalnic in drugih članic SZZ 2001	12
Priloga 15: Zavarovalne vrste glede na zbrane bruto premije leta 2001	13

Priloga 1: Zbirni izkaz uspeha zavarovalnic za leto 2000 in 2001 (zneski so v mio SIT)

		Leto 2000	Leto 2001	Indeks 01/00
A.	Zavarovalno-tehnični izid premoženjskih zavarovanj, razen zdravstvenih zavarovanj			
I.	Čisti prihodki od zavarovalnih premij	85.451	98.697	116
II.	Razporejeni donos naložb iz rednega delovanja (D VIII)	9.310	10.892	117
III.	Drugi čisti zavarovalni prihodki	758	843	111
IV.	Čisti odhodki za škode	61.907	72.950	118
V.	Sprememba drugih čistih zavarovalno tehničnih rezervacij (+/-)	-1.760	-4.245	241
VI.	Čisti odhodki za bonuse in popuste	1.671	1.879	112
VII.	Čisti obratovalni stroški	28.580	32.457	114
VIII.	Ostali čisti zavarovalni odhodki	2.089	2.812	135
IX.	Sprememba izravnalnih rezervacij (+/-)	-405	-3.324	821
X.	Zavarovalno-tehnični izid premoženjskih zavarovanj (I+II+III-IV+/-V-VI-VII-VIII+/-IX)	893	-7.237	810
B.	Zavarovalno-tehnični izid iz življenjskih zavarovanj			
I.	Article I. Čisti prihodki od zavarovalnih premij	34.369	41.364	120
II.	Prihodki od naložb	9.398	11.084	118
III.	Nerealizirani kapitalski dobički	0	0	/
IV.	Drugi čisti zavarovalni prihodki	45	143	318
V.	Čisti odhodki za škode	12.372	13.873	112
VI.	Sprememba drugih čistih zavarovalno-tehničnih rezervacij (+/-)	-18.413	-24.974	136
VII.	Čisti odhodki za bonuse in popuste	27	34	128
VIII.	Čisti obratovalni stroški	9.638	10.304	107
IX.	Odhodki od naložb	1.762	1.143	65
X.	Nerealizirane kapitalске izgube	0	0	/
XI.	Ostali čisti zavarovalni odhodki	53	223	421
XII.	Razporejeni donos naložb-iz rednega delovanja (-) (D V.)	167	471	282
XIII.	Zavarovalno-tehnični izid (I+II+III+IV-V+/-VI-VII-VIII-IX-X-XI-XII)	1.380	1.569	114
C.	Zavarovalno-tehnični izid zdravstvenih zavarovanj			
I.	Article II. Čisti prihodki od zavarovalnih premij	48.991	57.073	116
II.	Prihodki od naložb	1.365	1.732	131
III.	Nerealizirani kapitalski dobički	0	0	/
IV.	Drugi čisti zavarovalni prihodki	2	1	38
V.	Čisti odhodki za škode	40.103	48.332	121
VI.	Sprememba drugih čistih zavarovalno-tehničnih rezervacij (+/-)	-3.722	-3.061	82
VII.	Čisti odhodki za bonuse in popuste	0	0	/

VIII.	Čisti obratovalni stroški	4.629	5.645	122
IX.	Odhodki od naložb	300	152	51
X.	Nerealizirane kapitalske izgube	0	0	/
XI.	Ostali čisti zavarovalni odhodki	147	230	157
XII.	Razporejeni donos naložb-iz rednega delovanja (-) (D V.)	105	158	82
XIII.	Zavarovalno tehnični izid (I+II+III+IV-V+/-VI-VII-VIII-IX-X-XI-XII)	1.352	1.227	91
D.	Izračun celotnega izida iz rednega delovanja			
I.	Zavarovalno tehnični izid premoženjskega zavarovanja, razen zdravstvenih zavarovanj (A X)	-893	-7.237	810
II.	Zavarovalno tehnični izid življenjskih zavarovanj (B XIII)	1.380	1.569	114
III.	Zavarovalno tehnični izid zdravstvenih zavarovanj (C XIII)	1.352	1.227	91
IV.	Prihodki od naložb	13.124	14.442	110
V.	Razporejen donos naložb, iz zavarovalno tehničnega izida živ. zavarovanj (B XII)	167	471	282
VI.	Razporejen donos naložb, iz zavarovalno tehničnega izida zdr. zavarovanj (C XII)	105	158	150
VII.	Odhodki naložb	2.127	2.342	110
VIII.	Razporejen donos naložb, iz zavarovalno tehničnega izida premoženjskih zavarovanj razen zdr. (A II)	9.310	10.892	117
IX.	Ostali prihodki iz rednega delovanja	85	97	114
X.	Ostali odhodki iz rednega delovanja	2.627	2.557	97
XI.	Dobiček ali izguba iz rednega delovanja	1.255	-4.703	/
E.	Izkaz izrednega izida			
I.	Izredni prihodki	1.067	1.143	107
II.	Izredni odhodki	305	2.108	691
III.	Izredni dobiček ali izredna izguba	762	-965	/
F.	Dobiček ali izguba obračunskega obdobja	2.017	-5.668	/
G.	Davek od dobička	255	660	293
H.	Dobiček po obdavčitvi (F-G)	1.792	-6.328	/
I.	Drugi davki (ki niso upoštevani v H)	0	0	/
J.	Čisti dobiček/Izguba obračunskega obdobja (H-I)	1.792	-6.328	/

Vir: Poročevalec Državnega zbora RS, št. 77/2002, str. 18-21; revidirani izkazi uspeha zavarovalnic za leto 2000 in nerevidirani izkazi uspeha zavarovalnic za leto 2001.

Priloga 2: Zbirni izkaz uspeha pozavarovalnic za leto 2000 in 2001 (zneski so v mio SIT)

		Leto 2000	Leto 2001	Indeks 01/00
A.	Zavarovalno-tehnični izid premoženjskih zavarovanj, razen zdravstvenih zavarovanj			
I.	Čisti prihodki od zavarovalnih premij	10.130	11.175	110
II.	Razporejeni donos naložb iz rednega delovanja (D VIII)	1.720	1.961	114
III.	Drugi čisti zavarovalni prihodki	132	86	65
IV.	Čisti odhodki za škode	7.302	11.490	157
V.	Sprememba drugih čistih zavarovalno tehničnih rezervacij (+/-)	-351	-356	101
VI.	Čisti odhodki za bonuse in popuste	2	0	0
VII.	Čisti obratovalni stroški	1.264	1.647	130
VIII.	Ostali čisti zavarovalni odhodki	23	25	109
IX.	Sprememba izravnalnih rezervacij (+/-)	-1.821	3.192	/
X.	Zavarovalno-tehnični izid premoženjskih zavarovanj (I+II+III-IV+/-V-VI-VII-VIII+/-IX)	1.219	2.895	238
B.	Zavarovalno-tehnični izid iz življenjskih zavarovanj			
I.	Čisti prihodki od zavarovalnih premij	0	0	/
II.	Prihodki od naložb	0	0	/
III.	Nerealizirani kapitalski dobički	0	0	/
IV.	Drugi čisti zavarovalni prihodki	0	0	/
V.	Čisti odhodki za škode	0	0	/
VI.	Sprememba drugih čistih zavarovalno-tehničnih rezervacij (+/-)	0	0	/
VII.	Čisti odhodki za bonuse in popuste	0	0	/
VIII.	Čisti obratovalni stroški	0	0	/
IX.	Odhodki od naložb	0	0	/
X.	Nerealizirane kapitalске izgube	0	0	/
XI.	Ostali čisti zavarovalni odhodki	0	0	/
XII.	Razporejeni donos naložb-iz rednega delovanja (-) (D V.)	0	0	/
XIII.	Zavarovalno tehnični izid (I+II+III+IV-V+/-VI-VII-VIII-IX-X-XI-XII)	0	0	/
C.	Zavarovalno-tehnični izid zdravstvenih zavarovanj			
I.	Čisti prihodki od zavarovalnih premij	0	0	/
II.	Prihodki od naložb	0	0	/
III.	Nerealizirani kapitalski dobički	0	0	/
IV.	Drugi čisti zavarovalni prihodki	0	0	/
V.	Čisti odhodki za škode	0	0	/
VI.	Sprememba drugih čistih zavarovalno-tehničnih rezervacij (+/-)	0	0	/
VII.	Čisti odhodki za bonuse in popuste	0	0	/
VIII.	Čisti obratovalni stroški	0	0	/
IX.	Odhodki od naložb	0	0	/

X.	Nerealizirane kapitalske izgube	0	0	/
XI.	Ostali čisti zavarovalni odhodki	0	0	/
XII.	Razporejeni donos naložb-iz rednega delovanja (-) (D V.)	0	0	/
XIII.	Zavarovalno-tehnični izid (I+II+III+IV-V+/-VI-VII-VIII-IX-X-XI-XII)	0	0	/
D.	Izračun celotnega izida iz rednega delovanja			
I.	Zavarovalno tehnični izid premoženjskega zavarovanja, razen zdravstvenih zavarovanj (A X)	1.219	2.895	238
II.	Zavarovalno tehnični izid življenjskih zavarovanj (B XIII)	0	0	/
III.	Zavarovalno tehnični izid zdravstvenih zavarovanj (C XIII)	0	0	/
IV.	Prihodki od naložb	2.569	2.632	102
V.	Razporejen donos naložb, iz zavarovalno tehničnega izida živ. zavarovanj (B XII)	0	0	/
VI.	Razporejen donos naložb, iz zavarovalno tehničnega izida zdr. zavarovanj (C XII)	0	0	/
VII.	Odhodki naložb	468	1.992	426
VIII.	Razporejen donos naložb, iz zavarovalno tehničnega izida premoženjskih zavarovanj razen zdr. (A II)	1.720	1.961	114
IX.	Ostali prihodki iz rednega delovanja	0	0	/
X.	Ostali odhodki iz rednega delovanja	7	4	60
XI.	Dobiček ali izguba iz rednega delovanja	1.593	1.571	99
E.	Izkaz izrednega izida			
I.	Izredni prihodki	129	19	15
II.	Izredni odhodki	0	736	/
III.	Izredni dobiček ali izredna izguba	129	-717	/
F.	Dobiček ali izguba obračunskega obdobja	1.722	854	50
G.	Davek od dobička	328	353	108
H.	Dobiček po obdavčitvi (F-G)	1.394	501	36
I.	Drugi davki (ki niso upoštevani v H)	0	0	/
J.	Čisti dobiček/Izguba obračunskega obdobja (H-I)	1.394	501	36

Vir: Poročevalec Državnega zbora RS, št. 77/2002, str. 21-23; revidirani izkazi uspeha zavarovalnic za leto 2000 in nerevidirani izkazi uspeha zavarovalnic za leto 2001.

Priloga 3: Zbirna bilanca stanja zavarovalnic na dan 31.12.2000 in 31.12.2001 (zneski so v mio SIT)

		Leto 2000	Leto 2001	Indeks 01/00
	SREDSTVA SKUPAJ	273.752	336.945	123
A.	Nevplačani vpisani kapital	0	750	/
B.	Neopredmetena dolgoročna sredstva	2.145	2.107	98
C.	Naložbe v zemljišča in zgradbe ter finančne naložbe	228.358	286.827	126
I.	Zemljišča in zgradbe	29.732	33.347	112
II.	Finančne naložbe v povezanih družbah in deleži v povezanih družbah	5.762	10.027	174
III.	Druge finančne naložbe	192.865	243.452	126
IV.	Del zadržane premije pri cedentih	0	0	/
Č.	Naložbe v korist živ. zavarovancev, ki prevzemajo naložbeno tveganje	0	11	/
D.	Terjatve	31.004	33.248	107
I.	Terjatve iz neposrednih zavarovalnih poslov	15.652	17.470	112
II.	Terjatve iz sozavarovanja in pozavarovanja	3.597	3.935	109
III.	Ostale terjetve	11.755	11.842	101
E.	Razna sredstva	9.074	9.271	102
I.	Opredmetena osn. sredstva, razen zemljišč in zgradb	4.927	4.631	94
II.	Denarna sredstva	3.879	4.215	109
III.	Odkupljene lastne delnice	62	164	265
IV.	Zaloge in druga sredstva	205	261	127
F.	Kratkoročne aktivne časovne razmejitve	3.171	4.731	149
	OBVEZNOSTI SKUPAJ	273.752	336.945	123
A.	Osnovni kapital in rezerve	23.518	24.386	104
I.	Osnovni kapital	16.154	23.031	143
II.	Vplačani presežek kapitala	92	1.216	1.321
III.	Revalorizacijski popravek kapitala	4.253	5.033	118
IV.	Rezerve	3.384	4.966	147
V.	Preneseni čisti dobiček ali izguba prejšnjih let	-1.649	-2.525	153
VI.	Nerazporejeni dobiček ali izguba obračunskega obdobja	1.284	-7.335	/
B.	Podrejene obveznosti	0	0	/
C.	Čiste tehnične rezervacije	225.896	286.101	127
I.	Čiste prenosne premije	40.868	46.905	115
II.	Čiste matematične rezervacije	86.596	116.160	134
III.	Čiste škodne rezervacije	67.132	81.198	121
IV.	Čiste rezervacije za bonuse in popuste	2.086	2.555	122
V.	Izravnalne rezervacije	22.397	28.373	127
VI.	Čiste druge zavarovalno-tehnične rezervacije	6.817	10.909	160
D.	Tehnične rezervacije v korist živ. zavarovancev, ki prevzemajo naložbeno tveganje	0	11	/

E.	Dolgoročne rezervacije za druge nevarnosti in stroške	1.514	1.413	93
F.	Obveznosti za del zadržane premije pozavarovateljev	52	2.122	4.080
G.	Ostale obveznosti	19.084	20.411	107
I.	Obveznosti iz neposrednih zavarovalnih poslov	7.115	7.060	99
II.	Obveznosti iz sozavarovanja in pozavarovanja	4.231	3.506	83
III.	Obveznosti za posojila na podlagi izdanih obveznic	0	0	/
IV.	Najeta dolgoročna posojila	0	0	/
V.	Ostale obveznosti	7.738	9.844	127
H.	Kratkoročne pasivne časovne razmejitev	3.688	2.503	68

Vir: Poročevalec Državnega zbora RS, št. 77/2002, str. 25, 26; revidirane bilance stanja zavarovalnic na dan 31.12.2000 in nerevidirane bilance stanja zavarovalnic na dan 31.12.2001.

Priloga 4: Zbirna bilanca stanja pozavarovalnic na dan 31.12.2000 in 31.12.2001 (zneski so v mio SIT)

		Leto 2000	Leto 2001	Indeks 01/00
	SREDSTVA SKUPAJ	48.043	54.143	113
A.	Nevplačani vpisani kapital	0	0	/
B.	Neopredmetena dolgoročna sredstva	14	15	107
C.	Naložbe v zemljišča in zgradbe ter finančne naložbe	35.895	40.157	112
I.	Zemljišča in zgradbe	562	593	106
II.	Finančne naložbe v povezanih družbah in deleži v povezanih družbah	530	0	0
III.	Druge finančne naložbe	33.852	38.254	113
IV.	Del zadržane premije pri cedentih	951	1.310	/
Č.	Naložbe v korist živ. zavarovancev, ki prevzemajo naložbeno tveganje	0	0	/
D.	Terjatve	10.686	13.106	123
I.	Terjatve iz neposrednih zavarovalnih poslov	2.463	0	0
II.	Terjatve iz sozavarovanja in pozavarovanja	7.242	12.025	166
III.	Ostale terjatve	981	1.081	110
E.	Razna sredstva	869	219	25
I.	Opredmetena osn. sredstva, razen zemljišč in zgradb	111	117	105
II.	Denarna sredstva	757	95	13
III.	Odkupljene lastne delnice	0	7	/
IV.	Zaloge in druga sredstva	0	0	/
F.	Kratkoročne aktivne časovne razmejitev	579	646	112
	OBVEZNOSTI SKUPAJ	48.043	54.143	113
A.	Osnovni kapital in rezerve	11.597	12.879	111
I.	Osnovni kapital	715	847	118
II.	Vplačani presežek kapitala	1	122	12.200

III.	Revalorizacijski popravek kapitala	1.988	2.693	135
IV.	Rezerve	3.093	3.069	99
V.	Preneseni čisti dobiček ali izguba prejšnjih let	4.406	5.674	129
VI.	Nerazporejeni dobiček ali izguba obračunskega obdobja	1.394	475	34
B.	Podrejene obveznosti	0	0	/
C.	Čiste tehnične rezervacije	24.981	27.089	108
I.	Čiste prenosne premije	3.173	4.288	135
II.	Čiste matematične rezervacije	0	0	/
III.	Čiste škodne rezervacije	9.378	12.342	132
IV.	Čiste rezervacije za bonuse in popuste	3	3	100
V.	Izravnalne rezervacije	11.122	8.708	78
VI.	Čiste druge zavarovalno-tehnične rezervacije	1.306	1.747	134
D.	Tehnične rezervacije v korist živ. zavarovancev, ki prevzemajo naložbeno tveganje	0	0	/
E.	Dolgoročne rezervacije za druge nevarnosti in stroške	0	0	/
F.	Obveznosti za del zadržane premije pozavarovateljev	0	0	/
G.	Ostale obveznosti	11.126	13.694	123
I.	Obveznosti iz neposrednih zavarovalnih poslov	310	0	0
II.	Obveznosti iz sozavarovanja in pozavarovanja	9.808	12.775	130
III.	Obveznosti za posojila na podlagi izdanih obveznic	0	0	/
IV.	Najeta dolgoročna posojila	0	0	/
V.	Ostale obveznosti	1.008	919	91
H.	Kratkoročne pasivne časovne razmejitev	339	481	142

Vir: Poročevalec Državnega zbora RS, št. 77/2002, str. 28, 29; revidirane bilance stanja zavarovalnic na dan 31.12.2000 in nerevidirane bilance stanja zavarovalnic na dan 31.12.2001.

Priloga 5: Struktura naložb kritnih skladov v obdobju 1995-2001 (zneski so v mio SIT na dan 31.12)

	Državni papirji in posojila z jamstvom	Nepremičnine	Posojila	Dolžniški vrednostni papirji	Lastniški vrednostni papirji	Depoziti v bankah	Ostalo	Skupaj
1997	15.011	2.030	425	2.519	465	14.417	147	35.014
%	42,9	5,8	1,2	7,2	1,3	41,2	0,4	100
1998	21.470	2.014	304	4.739	1.098	18.646	1	48.272
%	44,5	4,2	0,6	9,8	2,3	38,6	0,0	100
1999	31.264	1.930	300	7.907	2.311	23.231	71	67.014
%	46,7	2,9	0,4	11,8	3,4	34,7	0,1	100
2000	45.298	2.060	460	19.033	4.811	19.058	232	90.952
%	49,8	2,3	0,5	20,9	5,3	21,0	0,3	100
2001	54.346	1.560	470	30.861	6.385	29.407	753	123.782
%	43,9	1,3	0,4	24,9	5,2	23,8	0,6	100

Vir: Poročevalec Državnega zbora RS, št. 77/2002, str. 35; poročilo o naložbah kritnega premoženja in kritnih skladov ter RN obrazci.

Priloga 6: Struktura naložb kritnega premoženja v obdobju 1995-2001 (zneski so v mio SIT na dan 31.12)

	Državni papirji in posojila z jamstvom	Nepremičnine	Posojila	Dolžniški vrednostni papirji	Lastniški vrednostni papirji	Depoziti v bankah	Ostalo	Skupaj
1997	19.061	3.858	8.499	4.355	2.264	42.224	771	81.032
%	23,5	4,8	10,5	5,4	2,8	52,1	1,0	100
1998	20.456	6.539	9.889	6.059	5.896	47.317	1.210	97.366
%	21,0	6,7	10,2	6,2	6,1	48,6	1,2	100
1999	26.715	8.118	11.724	8.546	8.091	48.451	576	112.221
%	23,8	7,2	10,4	7,6	7,2	43,2	0,5	100
2000	32.676	8.578	11.804	15.421	16.808	47.251	450	132.988
%	24,6	6,5	8,9	11,6	12,6	35,5	0,3	100
2001	37.237	10.189	10.590	20.068	20.283	54.970	3.785	157.122
%	23,7	6,5	6,7	12,8	12,9	35,0	2,4	100

Vir: Poročevalec Državnega zbora RS, št. 77/2002, str. 35, 36; poročilo o naložbah kritnega premoženja in kritnih skladov ter RN obrazci.

Priloga 7: Število zavarovalnih družb (članic Slovenskega zavarovalnega združenja) glede na kriterija zakona in portfelja v letih 1991-2001

Leto	Glede na zakon		Glede na portfelj		
	¹ delujejo po zakonu	² ne delujejo po zakonu	³ kompozitne	⁴ življenjske	⁵ premoženjske
1991	7	/	7	/	/
1992	7	/	7	/	/
1993	9	1	9	/	1
1994	9	1	9	/	1
1995	10	3	9	2	2
1996	9	3	8	2	2
1997	10	4	9	3	2
1998	10	4	9	3	2
1999	10	4	9	3	2
2000	11	4	9	3	2
2001	11	3	9	3	2

Vir: Statistični zavarovalniški bilten, 2002, str. 14.

¹ zavarovalne družbe, ki delujejo samo po Zakonu o zavarovalništvu

² zavarovalne družbe, ki le deloma delujejo po Zakonu o zavarovalništvu in pri svojem delovanju upoštevajo predvsem druge zakone

³ število zavarovalnih družb, ki imajo v svojem portfelju življenjska in premoženjska zavarovanja

⁴ število zavarovalnih družb, ki ponujajo samo življenjska zavarovanja

⁵ število zavarovalnih družb, ki ponujajo samo premoženjska zavarovanja

Priloga 8: *Premija* vseh zavarovanj (življenjskih, neživljenjskih) v letih 1991-2001 (v 10³ SIT)

Leto	Zavarovanje (1000 SIT)	Letna rast	Delež v BDP	Pozavarovanje (1000 SIT)	Letna rast	Delež v BDP
1991	11.518.799	/	3,30	2.345.310	/	0,67
1992	32.901.978	285,6	3,23	6.026.127	256,9	0,59
1993	47.414.878	144,1	3,30	5.722.221	95,0	0,40
1994	62.962.405	132,8	3,41	7.356.185	128,6	0,40
1995	102.373.707	162,6	4,65	8.718.400	118,5	0,40
1996	121.815.413	119,0	4,85	9.830.423	112,8	0,39
1997	129.589.589	106,4	4,46	11.529.139	117,3	0,40
1998	154.044.988	118,9	4,75	13.313.317	115,5	0,41
1999	171.381.310	111,3	4,71	17.803.855	133,7	0,49
2000	192.865.500	112,5	4,77	18.807.535	105,6	0,46
2001	230.029.774	119,3	5,04	21.689.262	115,3	0,47

Vir: Statistični zavarovalniški bilten, 2002, str. 33.

Priloga 9: *Premija* življenjskih zavarovanj v letih 1991-2001 (v 10³ SIT)

Leto	Zavarovanje (1000 SIT)	Letna rast	Delež v BDP	Pozavarovanje (1000 SIT)	Letna rast	Delež v BDP
1991	779.644	/	0,22	/	/	/
1992	2.456.917	315,1	0,24	/	/	/
1993	5.014.678	204,1	0,35	201	/	0,000014
1994	9.031.034	180,1	0,49	580	288,6	0,000031
1995	15.151.319	167,8	0,69	91.883	15841,9	0,000417
1996	20.127.028	132,8	0,80	73.024	79,5	0,002907
1997	22.878.287	113,7	0,79	205.522	281,4	0,007073
1998	26.329.981	115,1	0,81	109.618	53,3	0,003380
1999	30.906.487	117,4	0,85	213.404	194,7	0,005864
2000	37.360.692	120,9	0,92	227.887	106,8	0,005636
2001	49.147.919	131,5	1,08	207.735	91,2	0,004551

Vir: Statistični zavarovalniški bilten, 2002, str. 33.

Priloga 10: *Premija* neživljenjskih zavarovanj v letih 1991-2001 (v 10³ SIT)

Leto	Zavarovanje (1000 SIT)	Letna rast	Delež v BDP	Pozavarovanje (1000 SIT)	Letna rast	Delež v BDP
1991	10.739.155	/	3,07	2.345.310	/	0,67
1992	30.445.061	283,5	2,99	6.026.127	256,9	0,59
1993	42.400.200	139,3	2,95	5.722.020	95,0	0,40
1994	53.931.371	127,2	2,92	7.355.605	128,5	0,40
1995	87.222.388	161,7	3,96	8.626.517	117,3	0,39
1996	101.688.385	116,6	4,05	9.757.399	113,1	0,39
1997	106.711.302	104,9	3,67	11.323.617	116,1	0,39
1998	127.715.007	119,7	3,94	13.203.699	116,6	0,41
1999	140.474.823	110,0	3,86	17.590.451	133,2	0,48
2000	155.504.808	110,7	3,84	18.579.648	105,6	0,46
2001	180.881.855	116,3	3,96	21.481.527	115,6	0,47

Vir: Statistični zavarovalniški bilten, 2002, str. 33.

Priloga 11: *Odškodnine (zavarovalnine)* vseh zavarovanj (življenjskih, neživljenjskih) v letih 1991-2001 (v 10³ SIT)

Leto	Zavarovanje (1000 SIT)	Letna rast	Pozavarovanje (1000 SIT)	Letna rast
1991	8.221.210	/	1.954.392	/
1992	20.794.141	252,9	5.013.412	256,5
1993	30.156.734	145,0	4.611.429	92,0
1994	41.898.515	138,9	4.728.615	102,5
1995	65.584.385	156,5	5.106.406	108,0
1996	78.004.548	118,9	6.034.822	118,2
1997	87.646.839	112,4	7.216.343	119,6
1998	96.511.651	110,1	8.876.265	123,0
1999	104.387.362	108,2	10.131.462	114,1
2000	126.320.712	121,0	16.055.476	158,5
2001	143.958.224	114,0	16.134.823	100,5

Vir: Statistični zavarovalniški bilten, 2002, str. 34.

Priloga 12: *Odškodnine (zavarovalnine)* življenjskih zavarovanj v letih 1991-2001 (v 10³ SIT)

Leto	Zavarovanje (1000 SIT)	Letna rast	Pozavarovanje (1000 SIT)	Letna rast
1991	203.951	/	/	/
1992	867.214	425,2	/	/
1993	1.621.535	187,0	/	/
1994	2.880.490	177,6	/	/
1995	4.776.363	165,8	15.719	/
1996	6.148.877	128,7	57.830	367,9
1997	6.764.374	110,1	148.807	257,3
1998	7.460.816	110,3	46.862	31,5
1999	7.849.696	105,2	81.139	173,1
2000	12.583.414	160,3	113.921	140,4
2001	14.396.396	114,4	66.927	58,7

Vir: Statistični zavarovalniški bilten, 2002, str. 34.

Priloga 13: *Odškodnine (zavarovalnine)* neživljenjskih zavarovanj v letih 1991-2001 (v 10³ SIT)

Leto	Zavarovanje (1000 SIT)	Letna rast	Pozavarovanje (1000 SIT)	Letna rast
1991	8.017.259	/	1.954.392	/
1992	19.926.927	248,6	5.013.412	256,5
1993	28.535.199	143,2	4.611.429	92,0
1994	39.018.025	136,7	4.728.615	102,5
1995	60.808.022	155,8	5.090.687	107,7
1996	71.855.671	118,2	5.976.992	117,4
1997	80.882.465	112,6	7.067.536	118,2
1998	89.050.835	110,1	8.829.403	124,9
1999	96.537.666	108,4	10.050.323	113,8
2000	113.737.298	117,8	15.941.555	158,6
2001	129.561.828	113,9	16.067.896	100,8

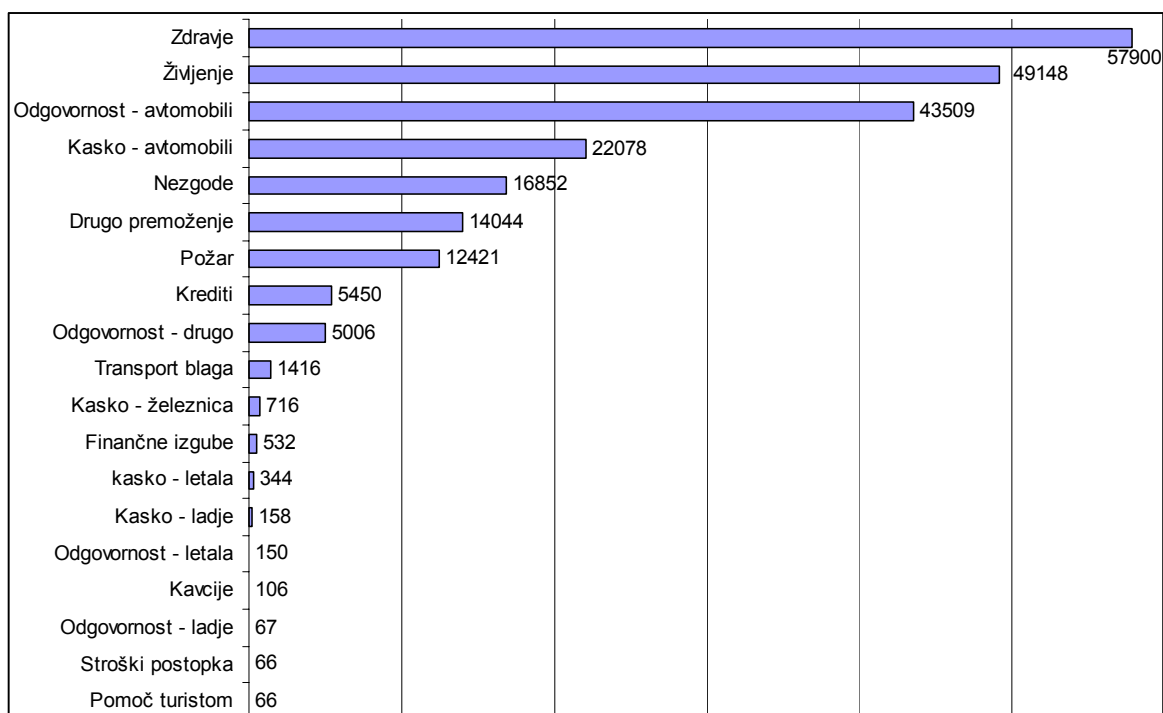
Vir: Statistični zavarovalniški bilten, 2002, str. 34.

Priloga 14: Tržni deleži zavarovalnic, pozavarovalnic in drugih članic SZZ 2001 (v %)

Zavarovalnica	VRSTA ZAVAROVANJA		
	življenjsko in premoženjsko	življenjsko	premoženjsko
Triglav	42,28	50,25	40,41
Vzajemna	21,52	/	26,59
Maribor	13,37	21,40	11,47
Adriatic	9,85	3,65	11,32
Slovenica	4,62	3,51	4,89
Tilia	2,73	1,43	3,03
Merkur	2,47	10,88	0,49
Grawe	1,61	6,23	0,52
Generali	1,26	2,41	0,99
Krekova	0,28	0,21	0,29
Concordia	0,01	0,03	/
	∑ 100,00	∑ 100,00	∑ 100,00
Pozavarovalnica			
Sava	59,62	83,54	59,39
Triglav RE	40,38	16,46	40,61
	∑ 100,00	∑ 100,00	∑ 100,00
Druge članice SZZ			
Kapitalska družba	62,98	70,91	/
Sklad obrtnikov in podjetnikov	25,84	29,09	/
Slovenska izvozna družba	11,18	/	100,00
	∑ 100,00	∑ 100,00	∑ 100,00
Zavarovalnice in druge članice SZZ			
Triglav	40,90	43,42	40,22
Vzajemna	20,81	/	26,47
Maribor	12,93	18,49	11,42
Adriatic	9,53	3,15	11,26
Slovenica	4,47	3,04	4,86
Tilia	2,64	1,23	3,02
Merkur	2,39	9,40	0,49
Kapitalska družba	2,06	9,65	/
Grawe	1,56	5,38	0,52
Generali	1,22	2,09	0,99
Sklad obrtnikov in podjetnikov	0,85	3,96	/
Slovenska izvozna družba	0,37	/	0,47
Krekova	0,27	0,18	0,29
Concordia	0,01	0,03	/
	∑ 100,00	∑ 100,00	∑ 100,00

Vir: Statistični zavarovalniški bilten, 2002, str. 16.

Priloga 15: Zavarovalne vrste v mio SIT glede na zbrane bruto premije leta 2001

Vir: Statistični zavarovalniški bilten, 2002, str. 36.